

Aprobată prin decizia Consiliului
orașănesc Cantemir

nr.05/ 4-XXVI din 06.07.2018

Strategia de dezvoltare durabilă integrată a orașului – 2018-2022

CUPRINS:

I. MATRICEA STRATEGIEI OR. CANTEMIR 2018-2022

II. INTRODUCERE

Context local

Abordarea metodologică

III. CONTEXT STRATEGIC

IV. ANALIZA-DIAGNOSTIC

4.1 Prezentarea generală a orașului

4.1.1 Caracteristicile fizico-geografice

4.1.2 Relieful

4.1.3 Repere istorice

4.2 Capitalul natural

4.2.1 Fondul forestier, flora și fauna

4.2.2 Apele de suprafață și apele subterane

4.2.3 Clima și aerul

4.2.4 Solurile și subsolurile

4.3 Planificarea spațiilor localității

4.3.1 Dezvoltarea urbanistica

4.3.2 Descrierea topografică

4.4 Mediul social-cultural

4.4.1 Potențialul uman

4.4.2 Migrația

4.4.3 Ocuparea populației în câmpul muncii din localitate

4.4.4 Viața asociativă

4.4.5 Cultura

4.4.6 Sportul

4.4.7 Odihnă și divertisment

4.4.8.b Mass media

4.5 Serviciile sociale

4.5.1 Educația

4.5.2 Ocrotirea sănătății

4.5.3 Asigurarea cu locuințe și facilități de confort

4.6 Dezvoltarea economică

4.6.1 Structura economiei

4.6.2 Sectoare de activitate economică

4.6.3 Forța de muncă

4.6.4 Potențialul investițional

4.7. Infrastructura

4.7.1 Rețeaua de transport

4.7.2 Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare

4.7.3 Managementul deșeurilor

4.8. Mediul ambiant și situația ecologică

4.8.1 Factorii calității mediului – apele, solurile, aerul

4.8.2 Educația ecologică și activități în folosul comunității

4.9. Guvernarea locală/Indicatori de performanță

4.9.1 Securitatea locuitorilor

4.9.2 Serviciile administrative

4.9.3 Managementul serviciilor publice

4.9.4 Managementul finanțelor publice locale, proprietatea publică și implementarea proiectelor finanțate din exterior

4.9.5 Transparența luării deciziilor

4.9.6 Capacitatea factorului uman din APL & evaluarea resurselor

4.9.7 Principalele probleme de rezolvat în perioada 2017-2020

4.9.8 Analiza SWOT generală a orașului Cantemir

V. Strategia locală de dezvoltare socio-economică integrată a orașului Cantemir

5.1. Definirea viziunii și misiunii

5.2. Principii și valori

VI. Planul de acțiuni privind realizarea Strategiei locale de dezvoltare socio-economică integrată pentru perioada 2017-2020.

6.1. Riscuri și impedimente de implementare a strategiei

VII. Monitorizarea și evaluarea strategiei

Prognoze și Obiective

Indicator	2017	2022
Total populație, inclusiv	5000	5000
# Populație plecată (migranți)	1500 (30%)	750(15%)
Nr. de întreprinderi	140	150
Nr. de salariați (angajați oficial)	2500	2500-3000
Nr. de întreprinderi noi create	5	15
Salariul mediu pe economie (estimativ), MDL	5600	7800
Șomeri (informație estimativă)	37	0
Parteneriate publice-publice sau publice – private	0	2
Volumul investițiilor, inclusiv remitențe atrase în localitate	10 milioane lei	169 milioane lei
Tradiții locale revitalizate: împletitul în paie, cojocărit, lucrul cu lemnul, etc.	0	1
Crescătorii de animale, păsări	0	1
Pepeniere pentru creșterea materialului săditor	0	1
Întreprinderi de prelucrare a producției agricole	0	1
Lungimea drumurilor de acces ce necesită reparații capitale	50 km	0
Acoperirea cu servicii de apeduct, gospodării	100%	100%
Acoperirea cu servicii de canalizare și colectare a apelor uzate, gospodării	75%	100%
Acoperirea cu serviciu de salubritate, gospodării	100%	300%
Acoperirea cu gaze naturale, gospodării	100%	100%
Instalații producătoare de energie din surse regenerabile, inclusiv instalații solare și de utilizare a biomasei în scopuri energetice (reziduuri agricole, lemne, etc.)	2	20
Pensiuni turistice agricole rurale	0	0
Asociații de afaceri	0	1
Buget local	7908500	10980,0
Venituri proprii în bugetul local	2483000	3120,4

I. INTRODUCERE

Prezentul document este o strategie de dezvoltare locală integrată a orașului Cantemir pentru anii 2018 – 2020 și a fost elaborată bazată pe principiul participativ.

Strategia de dezvoltare socio-economică reprezintă un document de politică publică, care va ghida acțiunile Administrației Publice Locale, în următorii 4 ani, în vederea asigurării unui proces continuu și coerent de dezvoltare a localității.

Componenta finală a **grupului de lucru** a fost aprobată prin **Dispoziția primarului nr.330-A din 19.09.2016**, după cum urmează:

Nr. d/o	Numele, prenumele	Funcția	Contacte
1.	Ciubaciuc Roman	Primarul orașului Cantemir	0273 2-26-39
2.	Goropceanu Emilia	Secretar al Consiliului Orășenesc	0273 2-20 48
3.	Bazilevici Anatolie	Specialist tineret și sport; recrutare, încorporare și completare	0273 2-20-48
4.	Popa Lidia	Specialist planificare, Primăria Cantemir	0273 2-28-65
5.	Graur Corina	Jurist, Primăria Cantemir	0273 2-30-98
6.	Novițchi Svetlana	Contabil șef, Primăria Cantemir	0273 2-22-54
7.	Puică Tatiana	Specialist percepere fiscală	0273 2-30-98
8.	Grigoriu Natalia	Specialist finanțe	0273 2-28-65
9.	Tabureanu Valeria	Specialist pentru atragerea investițiilor, Primăria Cantemir	078853300
10.	Cepeleaga Valeriu	Director ÎM „Apă Canal” Cantemir	0273 2-25-51
11.	Bagrin Sergiu	Director interimar ÎM „Gospodăria Comunal - Locativă” Cantemir	0273 2-30-32
12.	Dreglea Ion	Director adjunct ÎM „Gospodăria Comunal - Locativă” Cantemir	0273 2-30-32
13.	Diacov Viorica	Director grădinița de copii nr. 2	0273 2-28-00
14.	Costanda Elena	Director grădinița de copii nr. 2	0273 2-24-60

La finele anului 2017 în strategia de dezvoltare socio-economică a fost încorporată componenta ”migrație” în strânsă consultare cu Grupul Local de Inițiativă și cu asistența complexă primită din partea Proiectului PNUD ”Migrație și Dezvoltare Locală”.

Necesitatea abordării proceselor migraționale de autoritățile publice locale vine în corespundere cu Hotărârea nr. 725 din 08.09.2017 a Guvernului Republicii Moldova cu privire la Mecanismul de coordonare a politicii de stat în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării, deaceea abordarea aspectelor migrației constituie un segment important a acestui document de politică locală.

Astfel, documentul strategic reprezintă viziunea comună a Primarului, consilierilor din Consiliul Local, cetățenilor din localitate (inclusiv băștinașii plecați) privind problemele prioritare ale satului și măsurilor necesare de a fi realizate în perioada 2017 – 2020.

Misiunea strategiei de dezvoltare socio-economică a or. Cantemir constă în ghidarea activității Primarului, Consiliului Local, organizațiilor obștești, Asociației de Băștinași și a mediului de afaceri în ceea ce ține organizarea prioritară a eforturilor de soluționare a problemelor majore

cu care se confruntă localitatea și valorificarea oportunităților externe care pot influența pozitiv schimbările din comuna noastră.

Documentul are ca țintă atingerea unor obiective tangibile, pentru care sunt stabilite măsuri concrete și un calendar gradual al activităților. Documentul este elaborat în așa fel încât să reflecte domeniul de aplicare propriu-zis și prevede acțiuni atât pentru perioada mandatului actualilor Primar și consilieri locali, precum și o abordare pe termen mediu, pe durata primului an de activitate al viitorului mandat de primar și viitoarei componente a Consiliului Local.

Notă Istorică: Orașul Cantemir este un oraș tânăr. Pentru prima dată este atestat ca unitate administrativă la 6 aprilie 1973 când printr-o decizie a autorităților RSSM i-a fost dat numele distinsului scriitor, savant, domnitor al Moldovei Dimitrie Cantemir cu ocazia aniversării a 300 de la naștere. Data de 6 aprilie printr-o hotărâre a întrunirii cetățenilor a devenit Ziua orașului. Orașul Cantemir a fost creat în localitatea preponderent populată de muncitorii fabricii de conserve, pusă în funcțiune în noiembrie 1967.

Specialiștii au determinat că pe aceste locuri a existat un sat încă după cucerirea Daciei de către Imperiul Roman. Dar apoi au năvălit hunii și seliștea a fost prădată și arsă. Se presupune că satul a existat între anii 106-376 e.n. Pe vatra părăsită se găsesc vase de lut și alte obiecte tipice pentru epoca romană (sec II-IV).

Context local

Strategia de dezvoltare durabilă a orașului Cantemir este un document complex, elaborat printr-un larg parteneriat, care are la bază documentele de programare locală: PUG-ul, Planul local de Eficiență Energetică, Planul local de management al deșeurilor solide, Strategia de Mediu pentru orașul Cantemir, Planul de activitate a Consiliului Orașănesc (2015-2019)

Actuala strategie de dezvoltare socio-economică devine instrumentul principal de planificare strategică a dezvoltării orașului Cantemir pînă în anul 2020. Asigurarea unei dezvoltări durabile, descentralizarea administrației publice și creșterea gradului de autonomie locală este un obiectiv major al managementului public național, chemat să avantajeze dezvoltarea socio-economică echilibrată a localităților prin valorificarea eficientă a tuturor resurselor și eficientizarea activităților la nivel local.

Dezvoltarea locală durabilă nu înseamnă strict, doar un mediu mai curat, ci și o economie locală stabilă, clădită pe principii sănătoase. În acest fel, dezvoltarea comunității poate fi asigurată prin modul de gestionare, actual și viitor, al resurselor naturale, materiale, umane și informaționale. Dezvoltarea economiei locale înseamnă deopotrivă, creșterea afacerilor, dezvoltarea investițiilor și concurenței, precum și ocuparea forței de muncă și dezvoltarea abilităților ocupaționale.

Procesul de elaborare a strategiei locale de dezvoltare locală are o dimensiune participativă și respectă principiile dialogului, comunicării și consultării. În același timp, rolul politicilor publice transpuse în cadrul documentului strategic este de a diminua efectele crizei economice și financiare actuale asupra capacității administrative la nivelul administrațiilor locale. De asemenea, obiectivele pe termen scurt precum și planul de măsuri aferent fac referire directă la soluțiile de diminuare a efectelor acestei crize.

Abordarea metodologică

Strategia de dezvoltare locală integrată a orașului Cantemir este orientată spre asigurarea dezvoltării comunității din prisma celor trei dimensiuni ale dezvoltării durabile și anume: dimensiunea ecologică, economică și cea socială. Vectorul strategiei este îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei și mediul înconjurător. La baza elaborării strategiei au stat diverse studii și cercetări, precum și documente de natură demografică, economică, statistică și de protecție a mediului.

Pentru a identifica căile de dezvoltare durabilă a urbei la prima etapă a procesului de planificare strategică a fost realizat diagnosticul socio-economic în baza "Chestionarului pentru efectuarea analizei-diagnostic a localităților din RM și elaborarea strategiilor de dezvoltare socio-economică a acestora" elaborat de Centrul Contact. Informațiile colectate în dinamică (pentru perioada anilor 2011-2016) au permis stabilirea situației socio-economice actuale și a tendințelor pe diferitele domenii ale vieții orașului. Analiza diagnostic a fost realizată pe următoarele domenii: capital natural, planificarea spațiilor localității, mediul socio-cultural, serviciile sociale, dezvoltarea economică, infrastructura, mediul ambiant și guvernarea locală. Colectarea datelor a fost realizată de primăria Cantemir în colaborare cu instituțiile și structurile locale și naționale - furnizori de informații de interes public.

Strategia orașului Cantemir contribuie la capacitatea primăriei și Consiliului Orășenesc Cantemir în formularea și implementarea de politici publice pentru sprijinirea procesului de dezvoltare socio-economică a comunității. Această strategie este un instrument eficient pentru activitatea APL de nivel I Cantemir în aplicarea politicilor publice într-un mod consecvent, structurat și controlat.

III. CONTEXT STRATEGIC

Strategia de Dezvoltare a orașului Cantemir reprezintă un document de politici publice care are în vizor dezvoltarea orașului pe termen mediu. Ea este coerentă cu cele mai importante documente de politici în domeniul dezvoltării naționale și regionale, printre care:

- *Strategia Națională de Dezvoltare (SND) „Moldova 2020”, în care se identifică dezvoltarea națională și cea regională, drept una din cele cinci priorități naționale și exprimă responsabilitatea asumată de Guvern la implementarea politicilor de stat în domeniul dezvoltării regionale.*
- *Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR), care este principalul document sectorial de planificare a politicii de dezvoltare regională elaborat sub responsabilitatea Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC).*
- *Strategia de Dezvoltare Regională, Regiunea de Dezvoltare Sud, elaborată de ADR Sud cu sprijinul partenerilor strategici de dezvoltare. Strategia stabilește prioritățile de dezvoltare în regiunea de sud a Republicii Moldova.*
- *Strategia de dezvoltare social-economică a raionului Cantemir (2016-2020). Strategia de Dezvoltare a orașului Cantemir corelează și cu strategiile sectoriale ale raionului Cantemir.*
- *Strategia de mediu a orașului Cantemir, elaborată în 2011.*

- *Planul de Îmbunătățire a Serviciilor (PIS) prestate de către Întreprinderea Municipală "Gospodarie Comunală Locativă" – Cantemir.*
- *Planul Urbanistic General al orașului Cantemir elaborat de I.M. "MERIDIAN-DIGITAL" S.R.L. în anul 2011.*

IV. ANALIZA-DIAGNOSTIC

4.1. PREZENTAREA GENERALĂ A ORAȘULUI

Orașul Cantemir are o suprafață de 0,27 km² și o populație de 5800 locuitori. Orașul se află în sud-vestul Republicii Moldova, la granița cu România, la 120 km de Chișinău, capitala Republicii Moldova.

Orașul Cantemir se învecinează cu satele Leca, Cania și Stoianovca.

Clima în orașul Cantemir este temperat-continentală, cu o medie anuală de +9 °C. Temperatura minimă absolută anuală a fost de -26 °C, iar cea maximă anuală a fost de +36 °C.

În orașul Cantemir funcționează 2 instituții preșcolare, 2 licee teoretice și o Școală sportivă și de arte plastice pentru copii.

Pentru asigurarea gestionării problemelor de servicii ale urbei, în orașul Cantemir sunt două întreprinderi:

- ÎM „Apă-Canal Cantemir”, care gestionează sistemul de alimentare centralizată cu apă și cel de canalizare;
- ÎM „Gospodăria comunal-locativă Cantemir” responsabilă pentru gestionarea deșeurilor, întreținerea sistemului de iluminat public și pentru spațiile verzi.

Primele blocuri au apărut aici în 1963, când a început construcția fabricii de conserve, și de această întreprindere este legată totalmente istoria localității, care a crescut odată cu ea. Începând de la 500 mii de borcane convenționale de conserve în primul an, de acum prin 1985-1989 fabrica furniza anual câte 80-82 mln. borcane convenționale de conserve, producția cantemireană fiind expediată în toate regiunile fostei URSS, Bulgaria, Ungaria, Germania, Polonia, Austria și alte țări. În prezent orașul Cantemir este un centru economic și cultural semnificativ din sudul republicii.

4.1.1 Caracteristicile fizico-geografice

Orașul Cantemir este centrul de reședință a administrației raionului Cantemir. Orașul Cantemir este o localitate în raionul Cantemir situată la latitudinea 46.2780, longitudinea 28.2008. Este situat în partea sud-vestică a Republicii Moldova, la o distanță de 25 km de la orașul Leova și 45 km de la orașul Cahul cu care circulația se execută pe traseul R-34 de însemnătate națională. Distanța până în orașul Chișinău este de 120 km.

Date generale despre localitate

Data și anul atestării: **6 aprilie 1973**

Poziția geografică: **126 km de mun. Chișinău.**
Coordonate: 46°16'36"
latitudine nordică și
28°11'47" longitudine
estică

Suprafața totală: **268,19 ha**

Numărul de locuitori: **5,800 mii locuitori**
(01/01/2014)

Densitatea populației: **2,63 locuitori per km2**

Numărul de gospodării: **1149**

Nr. blocurilor de locuit: **640**

Rețeaua stradală: **7.6 km.p**

Primarul orașului: **Roman Ciubaciuc**

Site web: <http://www.primaria.cantemir.md/>

Circulația între orașele Cantemir, Cahul, Chișinău de asemenea se execută pe acest traseu național R-34. către Comrat circulația se face pe traseul R-37, iar spre Cimișlia pe traseul R-47.

Localitățile vecine sunt: în partea de sud-vest – s.Stoianovca; în partea de sud – comuna Cania, iar în partea de nord – satul Leca din comuna Antonești. Localitatea de peste Prut este comuna Fălcui, județul Vaslui, România.

Prin orașul Cantemir trece rețeaua de cale ferată ce face legătură între orașele Basarabeasca și Cahul, de asemenea face legătura între Republica Moldova și România. Punctul de control vamal este stația Prut.

Teritoriul orașului Cantemir are o suprafață de circa 268,19 ha. Populația orașului Cantemir (conform informației prezentate de autoritățile locale, la data de 31.12.2017) este de 4.965 locuitori clasificându-se pe locul 8 din cele 8 orașe din Zona de Sud și constituind 0,15% din totalul populației pe țară.

Din punct de vedere etnic, orașul Cantemir este format preponderent din români/moldoveni în proporție de aproximativ 79,7%, bulgari – 4,7%, ucraineni – 3,1%, găgăuzi – 3%, ruși – 2,2%, romi – 0,6% . 6,3% - alte etnii.

Din totalii populației orașului bărbații constituie aproximativ 49,16%, iar femeile 50,84% . Densitatea populației constituie 1968 de persoane /km2.

4.1.2 Relieful

Orașul Cantemir e așezat pe un podiș din sudul Republicii Moldova în preajma râului Prut. Este situat la o altitudine de 61 metri față de nivelul mării. Localitatea este amplasată pe un platou cu panta de 0-2 grade înclinație. Pe alocuri relieful este ușor mlăștinos, nivelul maxim al apelor fiind la 1-2%.

În imediata apropiere a orașului există o serie de resurse naturale:

- Rîulețul Tigheci.
- Rezervația naturală, care se află pe teritoriul și în gestiunea comunei Antonești.
- Rîul de frontieră Prut.

4.1.3 Reperre istorice

Orașul Cantemir a fost înființat în anul 1973 la 6 aprilie printr-o decizie a autorităților RSSM și i-a fost dat numele distinsului scriitor, savant, domnitor al Moldovei Dimitrie Cantemir cu ocazia aniversării 300 de la naștere. Această dată de 6 aprilie printr-o hotărârea întrunirii cetățenilor a devenit Ziua orașului.

Orașul Cantemir are stemă. Pe stema orașului Cantemir este reprezentată o lebedă.

Conform investigațiilor arheologice pe aceste locuri a existat un sat încă după cucerirea Daciei de către Imperiul Roman. Dar apoi au năvălit hunii și seliștea a fost prădată și arsă. Se presupune că satul a existat între anii 106-376 e.n. Pe vatra părăsită se găsesc vase de lut și alte obiecte tipice pentru epoca romană (sec.II-IV).

Primele blocuri au apărut aici în 1963, când a început construcția fabricii de conserve, și de această întreprindere este legată totalmente istoria localității, care a crescut odată cu ea. Începând de la 500 mii de borcane convenționale de conserve în primul an, de acum prin 1985-1989 fabrica furniza anual câte 80-82 mln. borcane convenționale de conserve, producția cantemireană fiind expediată în toate regiunile fostei URSS, Bulgaria, Ungaria, Germania, Polonia, Austria și alte țări. Orașul este un centru economic și cultural de importanță locală cu o zonă de influență minoră în raiona și și în regiunea de sud a republicii.

4.2 CAPITALUL NATURAL

4.2.1 Fondul forestier, flora și fauna

Fondul funciar a orașului Cantemir constituie 268,19 ha, inclusiv:

Suprafața fondului locativ împreună cu cel social este de 162,53 ha, inclusiv proprietate a statului – 29,34 ha.

Fondul silvic se întinde pe o suprafață totală de 48 ha, care include 7 ha ale scuarului central al orașului, 4 ha de pășuni, fișii forestiere, parcele cu flori și vegetație, precum și zona de odihnă din preajma râului Prut.

Zona industrială ocupă 36 ha. Rezerva de terenuri ale administrației orașului este de 5,66 ha. Orașul are și o carieră de lut, care este inactivă.

Flora. În spațiile verzi ale orașului se întâlnesc diverse specii de arbori: salcâm (*Robinia pseudacacia*), salcie (genul *Salix*), stejar (*Quercus robur*), brad (*Abies Alba*), nuc (*Juglans regia*), tei (genul *Tilia*), molid (*Picea abies*), castan (*Aesculus Hippocastanum*), arțar (*Acer campestre*, *platanoides*), plop (*Populus tremulus*) și chiar specii mai rare, cum sunt stejarul roșu (*Quercus rubra*) și safora. Spațiile verzi sunt bogate în arbuști și vegetație perenă. Orașul nu are arii protejate, păduri sau fâșii forestiere.

Fauna. Este alcătuită din animalele și păsările domestice și cele sălbatice. Dintre cele sălbatice în aria orașului sunt: mamifere, arici, rozătoare, inclusiv veverițe, broaște, târtoare, mai multe specii de insecte, vrăbii (*Passer domesticus*), grauri (*Sturnus vulgaris*), ciori (*Corvus frugilegus*), rîndunele (*Hirundo rustica*), ciocănitoare și chiar lebede (genul *Cygnus*).

4.2.2 Apele de suprafață și apele subterane

Apele de suprafață

Suprafața totală a fondului apelor în localitate constituie 16 ha. Pe teritoriul Unității Administrative Teritoriale este un lac cu o suprafață de 3,2 ha, care se află în zona de odihnă și care în prezent este luat în gestiune de sectorul privat. În oraș mai sunt 3 fântâni arteziene și 7 fântâni de mină.

Orașul Cantemir se află la o distanță de 800 de metri de râul Prut. Semnele râului Prut care se mărginește cu orașul are o lățime de 25 m și o adâncime de 8,1 m. Starea râului Prut pe acest segment este considerată deplorabilă.

În apropierea orașului curge și râulețul Tigheci.

Problemele cu care se confruntă autoritățile publice locale pentru întreținerea și utilizarea apelor de suprafață în calitate de capital natural sunt

- Lipsa resurselor financiare pentru menținerea în stare favorabilă a acestuia;
- Lipsa de informație cu privire la fonduri de finansare în acest domeniu;
- Conștientizare scăzută a populației referitor la utilizarea rațională a apelor de suprafață.
- Scăderea rezervelor de apă disponibile datorită schimbărilor climatice.

O provocare strategică pentru localitate este: folosirea nerațională a apelor de suprafață de către populație și agenții economici.

Pentru îmbunătățirea întreținerii bazinelor acvatice, precum și a utilizării acestora în calitate de capital natural în viitorii 5-7 ani o soluție ar fi accesarea Fondului Ecologic Național, dar și elaborarea și înaintarea proiectelor regionale, transfrontaliere.

Apele subterane.

Apele subterane se află la o adâncime de 180 m. În ultima perioadă nu se atestă tendințe de schimbare a adâncimii.

Apele subterane sunt folosite în agricultură pentru irigare și pentru adăparea animalelor.

Sursele de apă potabilă.

Orașul își îndeplinește necesitățile în apă din râul Prut. Capacitatea anuală a surselor de apă folosite pentru îndeplinirea necesităților orașului este de 200 mii m³.

Datele observațiilor demonstrează că nivelul de poluare al râului Prut nu a suferit schimbări esențiale în anii precedenți. Indicele de poluare a apei (IPA), care integrează conținutul a 6 poluanți de bază – amoniu, nitriți, nitrați, CBO₅, produse petroliere și fenoli, în raport cu concentrațiile lor admisibile, arată o tendință generală pozitivă a calității apei pe parcursul ultimilor 5 ani, în majoritatea secțiunilor de monitorizare.

Gradul de acoperire a necesităților orașului cu apă potabilă este de 100%. În același timp autoritățile locale au menționat că sursele de alimentare cu apă a orașului se află într-o stare deplorabilă.

Volumul de apă consumat în scopuri menajere în ultimii 5 ani a crescut cu 167%. Analiza datelor prezentate de autoritățile locale demonstrează și o creștere a volumului de apă utilizat în scopuri industriale.

Tabel 1: Volumul estimativ de apă au fost consumat anual de localitate pe parcursul ultimilor 5 ani:

N d/o	Denumirea indicatorilor	2012	2013	2014	2015	½ 2016
1.	Volumul de apă consumat în scopuri menajere, mil. m ³ /an	1,5	2,0	2,0	2,5	1,3
2.	Capacitatea surselor de apă potabilă, mil. m ³ /an					
3.	Gradul de acoperire a necesităților localității în apă potabilă, %	100	100	100	100	100
4.	Volumul de apă consumat în scopuri industriale, mil. m ³ /an	1200	1300	1500	1500	1100
5.	Capacitatea surselor de apă nepotabilă, mil. m ³ /an					
6.	Gradul de acoperire a necesităților localității în apă nepotabilă, %					

Sursa: APL

Problemele cu care se confruntă orașul la moment sunt:

- 1) Scăderea rezervelor de apă disponibile datorită schimbărilor climaterice.
- 2) Creșterea necesităților în apă a localității și apropierea volumului de apă necesar anual față de capacitățile maxime ale surselor de apă disponibile.
- 3) Nivel sporit de poluare a apei potabile

Printre problemele menționate mai sus *Nivelul sporit de poluare a apei potabilă* reprezintă o provocare strategică pentru oraș.

Pentru îmbunătățirea stării surselor de alimentare cu apă a orașului și de asigurare a capacității necesare a acestora în viitorii 5-7 ani o oportunitate ar fi elaborarea și implementarea proiectelor de curățare a albiei râului Prut.

O oportunitate de îmbunătățire a stării surselor de alimentare cu apă a satului și de asigurare a capacității necesare sunt și programa națională de asigurare cu apă și sanitație, investiții ale partenerilor de dezvoltare.

4.2.3 Clima și aerul

Clima din regiune este favorabilă pentru dezvoltarea agriculturii, industriei, turismului, producerea resurselor energetice regenerabile.

Orașul Cantemir și zonele alăturate sunt caracterizate de o climă continental moderată, verile sunt călduroase, iar iernile cu ninsori slabe, mai abundente în ultimii ani. Pe tot parcursul anului temperatura medie este în jur de +11 grade Celsius, în iulie atinge valoarea de +22 grade, iar temperatura medie a lunii ianuarie este de +3 grade Celsius. Cea mai bruscă variație de temperatură se înregistrează primăvara: noaptea cu minus, ziua pînă la +15 grade. Primele înghețuri apar de regulă la mijlocul lunii octombrie. Temperaturile în perioada de vară variază în intervalul 30 - 38 grade pe scara Celsius, și pe vreme rece între 2 - 4 grade cu minus.

Factorii care determină regimul termic sunt radiația solară, circulația maselor de aer și relieful. Predomină circulația aerului din partea nordică și sudică. Viteza medie anuală a vânturilor este mică (3-5m/sec).

Conform observațiilor efectuate de populația orașului, 3 din 5 ani sunt secetoși, precipitațiile atmosferice alcătuind în medie circa 500-600 mm/m². În luna iunie-iulie cade cantitatea maximă de precipitații de cca 250mm. Pe timp de iarnă, adîncimea de îngheț a solului este de cca 0,6-0,7 m, iar grosimea medie a stratului de zăpadă constituie cca 5-8 cm.

Presiunea medie anuală este egală cu 763-764mm coloană de mercur. Presiunea cea mai ridicată se înregistrează iarna, iar cea mai joasă vara.

Observațiile efectuate în ultimii 10 ani demonstrează că fenomenele naturale care afectează în orașul Cantemir sunt în mare parte ploile torențiale cu vînt puternic.¹ Sunt înregistrate de asemenea și ninsori puternice. Aceste fenomene, în funcție de necesitatea cu care se manifestă, pot afecta culturile agricole și infrastructura.

Astfel în rezultatul analizei putem conchide că problemele strategice pentru oraș (din punct de vedere al amenințărilor naturale) sunt ploile torențiale cu vînt și vîntul puternic.

4.2.4 Solurile și subsolurile

Suprafața totală a fondului funciar din Cantemir este de 268,19 ha. Orașul Cantemir se află în Zona Provinciei Produnărene de stepă cu cernoziomuri tipice humifere și carbonatice. De aceea aici solurile sunt de felul următor:

Cernoziomuri obișnuite și levigate cu porțiuni xerofite de pădure, cernoziomuri compacte și solonetizate; silvostepa girnițelor de pe cîmpia Moldovei de Sud. Cernoziomuri levigate și xerofite de pădure cu porțiuni de cernoziomuri podzolite și soluri cenușii-inchise de pădure; silvostepa podișului Tigheci. Cernoziomuri obișnuite și carbonatice de stepă, cu amestec de ierburi și poacee; cîmpia Moldovei de Sud.

Conform datelor statistice ale Ministerului Mediului din², solul în zona orașului Cantemir nu este poluat cu substanțe chimice în proporții mari. Mai degrabă solul are o degradare

¹ Sursa: Profilul comunității. Or.Cantemir, r.Cantemir. Raport elaborat de I.Șchidu, octombrie,2011.

² Strategia de mediu a orașului Cantemir. Cantemir, 2011

considerabilă provocată de activitatea antropică (economie și gospodării) și factorii naturali: apa, vânturile, alunecările etc.

În rezultatul analizei efectuate constatăm următoarele probleme:

- 1) Diminuarea suprafețelor solurilor fertile din cauza utilizării acestora pentru destinații neagricole;
- 2) Diminuarea suprafețelor solurilor fertile din cauza eroziunii acestora;
- 3) Erodarea solurilor.

4.3 PLANIFICAREA SPAȚIILOR LOCALITĂȚII

4.3.1 Dezvoltarea urbanistică

Conform Registrului de evidență a gospodăriilor în orașul Cantemir sunt înregistrate 1769 de locuințe individuale particulare prezentând un fond locativ de 172472,41 m², inclusiv în blocuri cu apartamente 58462,48 m², în case particulare 114009,93 m².

Numărul caselor (apartamentelor) proprietate privată este de 1698, numărul total de gospodării (curți) – 635 și 289 de garaje.

Orașul Cantemir dispune de PUG (Plan General Urbanistic) elaborat de I.M. "MERIDIAN-DIGITAL" S.R.L. în anul 2011.

Conform informației prezentate de autoritățile publice locale în ultimii 5 ani pe teritoriul orașului s-au construit: 19 case de locuit la sol, 1 clădire pentru oficiu, 14 clădiri cu destinație comercială, 2 clădiri pentru prestări servicii, 1 clădire cu destinație industrială. În același timp nu au fost construite clădiri administrative, grădinițe, școli, spitale. Nu au fost efectuate construcții nici în dezvoltarea infrastructurii și extinderea spațiilor verzi.

Administrația publică locală în prezent nu dispune de teren pentru construcția caselor de locuit.

În ultimii 5 ani nu au fost alocate investiții pentru construcția de obiecte noi. De asemenea nu au fost renovate clădiri, elemente de infrastructură și unități de spații verzi.

4.3.2 Descrierea topografică

Zona administrativă este amplasată în partea de sud-vest a orașului. Orașul nu are terenuri de agrement, grădini publice, păduri, livezi sau alte zone de recreere.

Bilantul suprafețelor zonelor functionale din teritoriul intravilan existent. In componenta sa teritoriul se divizeaza in urmatoarele sectoare functionale urbanistice:

- Sectorul 101 cu suprafata - 15.00 ha;
- Sectorul 102 cu suprafata - 64.54 ha;
- Sectorul 103 cu suprafata - 27.98 ha;
- Sectorul 104 cu suprafata -19.41 ha;
- Sectorul 105 cu suprafata - 82.73 ha;

- Complexul de porcine - 15.30 ha;

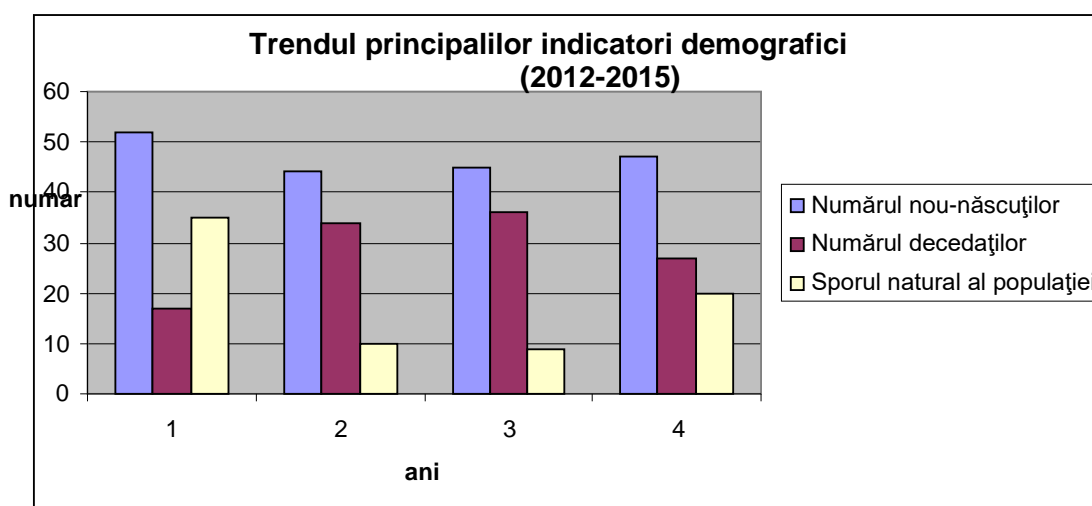
În plan de dezvoltare teritorială a orașului se propun a fi luate în considerație următorarele priorități de intervenție:

- necesitatea aducerii la zi a regimului de cadastru cu evidentierea creșterii fondului de la limita orașului existent pe terenurile privatizate fiind necesar de schimbat destinația lor;
- necesitatea rezolvării problemei ocrotirii sănătății a populației orașului prin amplasarea a unor farmacii în părțile îndepărtate de spital, cit și protecția fântinilor prin evacuarea regulată a gunoierului de pe teritoriul localității la locul lui de utilizare;
- necesitatea de a porni din punct de vedere constructiv, cadastral, legislativ și arhitectural a zonei centrale cu amplasarea a citorva subcentre mici, sociale, culturale, publice-comerciale pentru ameliorarea situației în oraș;
- crearea zonelor de recreație și odihnă cit și sport pentru populația de toate vîrstele;
- organizarea circulației rutiere, inclusiv realizarea drumurilor ce leagă zonele locative reciproc între ele cu automagistrala Chisinau-Cahul cit și cu zonele de producere;
- lucrări de îndreptare, adîncire și amenajare a riuletului Tigheci, ce va aduce la reducerea nivelului apelor freatice din sesul luncii și va reduce cazurile de inundare;
- protecția mediului ambian.

4.4 MEDIUL SOCIO-CULTURAL

4.4.1 Potențialul uman

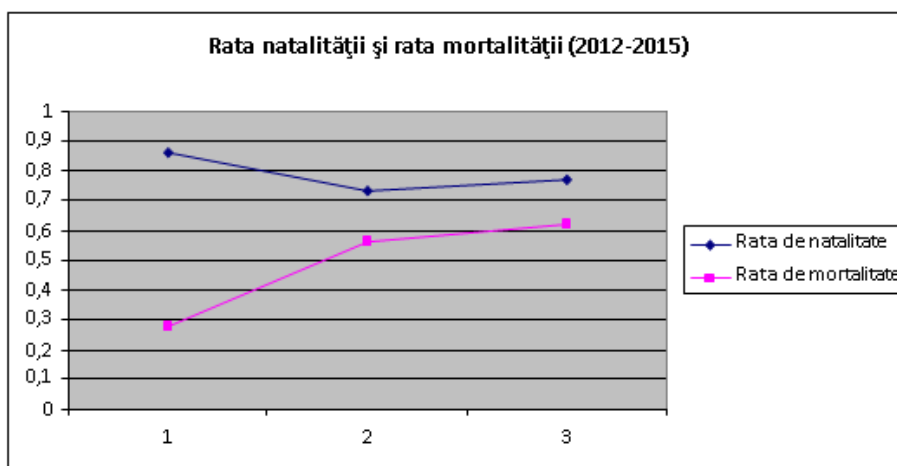
Conform datelor BNS³, populația orașului Cantemir este formată din 5800 locuitori. În rezultatul analizei datelor statistice la nivel local în perioada 2012-2015 este constatată o creștere a numărului de locuitori cu cca 9%. Conform aceleași surse pe parcursul a ultimilor 4 ani în oraș se înregistrează un Spor natural pozitiv. În perioada 2011-2015 numărul nou născuților a fost de 148 unități.

Sursa: BNS

Ultimii ani se înregistrează și un nivel mai înalt al ratei natalității față de rata mortalității.

³ Numărul populației stabile al Republicii Moldova la 1 ianuarie 2014, în profil teritorial. Statistica.md. Accesat la 17.03.2016

Principalele probleme demografice ale orașului Cantemir sunt o reflectare a situației din Republica Moldova și se exprimă prin:

- *intensificarea proceselor migraționiste a populației în ultima decadă cauzată de șomaj,*
- *condiții de abitație nesatisfăcătoare ale unor grupuri marginalizate ale populației din cauza veniturilor modeste care nu asigură nivelul minim de trai;*
- *schimbările în structura pe vârste ale populației, sporirea cotei populației peste vârsta aptă de muncă și reducerea cotei populației până la vârsta aptă de muncă;*

4.4.2. Migrația

Orașul Cantemir, ca și absoluta majoritate a localităților țării, se confruntă cu un pronunțat fenomen de emigrare a forței de muncă. Dat fiind faptul, că orașul Cantemir este un oraș tânăr, efectele proceselor migraționale nu sunt la fel de durabile ca în localitățile raionului Cantemir sau altor localități din Republica Moldova. În ultimii zece ani în oraș s-a înregistrat un flux masiv al emigrației interne, care a dus la depopularea orașului. O mare parte a populației urbane și-a schimbat locul de trai în localitățile rurale adiacente, preponderent în satul Cania.

La nivel de comunitate nu este dusă evidența populației plecate peste hotare sau a celor care se stabilesc în localitățile raionului Cantemir sau alte localități din țară.

Numărul estimativ al populației plecate spre alte țări constituie circa 1200 persoane, ceea ce reprezintă 30-40% din populația actuală a orașului, ponderea oficială a acestora fiind mult mai mare. Cel mai reprezentativ grup al emigranților îl constituie persoanele cu vârsta aptă de muncă (între 20 - 45 ani).

Conform criteriului gender persoanele migrante se repartizează astfel: circa 55% - femei, iar 45% - bărbați. Femeile pleacă, în special, în Italia, Spania, Grecia, Franța, prestînd munci de menajere, îngrijitoare, munci agricole. Comparativ cu bărbații, femeile au o perioadă de ședere la muncă mai îndelungată.

Bărbații pleacă mai mult în Rusia, Spania, Germania, Franța, activînd în domeniul construcției și serviciilor. Cea mai mare parte din migranți aleg să muncească în Rusia, deoarece costurile de deplasare și întreținere sunt mai mici și nu există bariere lingvistice. Migrația spre Rusia poartă mai mult un caracter sezonier cu multiple intrări și ieșiri comparativ cu țările europene. Perioada de ședere în Rusia variază de la 3 la 6 luni, în timp ce în alte țări perioadele de ședere sunt semnificativ mai lungi

Ponderea migranților permanenți și circulari este, practic, de 60% la 40%, respectiv 40% sunt muncitorii sezonieri.

Tendința care se înregistrează în ultimii ani este plecarea peste hotare a familiilor întregi, care duce la micșorarea numărului de elevi în instituțiile educaționale. O situație relevantă în acest sens este la Gimnaziul „Pușkin” din or. Cantemir, unde la 1 septembrie 2017 din cauza numărului redus de copii înscriși la studii, nu a putut fi organizată clasa I. În ultimii zece ani în întreg orașul și raionul Cantemir numărul elevilor s-a redus de aproape două ori.

Circa 90% din migranți revin acasă de 1-2 ori pe an, în special la sărbătorile de iarnă, pascale sau în concediile de vară. Pe perioada aflării acasă migranții se adresează la primăria orașului cu următoarele necesități: achită impozitele, solicită certificate privind locul de trai sau certificate privind lipsa datoriilor la stat și bugetul local, solicitări de a face moșteniri, de a transmite tutela copiilor minori rămași la îngrijirea rudelor, scrierea cererilor pentru oferirea accesului la serviciile comunal-locative nou create, perfectarea actelor pentru pensionare. În același timp, la revenire migranții își tratează sănătatea, cele mai solicitate servicii medicale fiind cele stomatologice.

Mai rar, dar totuși există și persoane, care se adresează la primărie pentru a identifica domeniile în care pot fi făcute investiții în localitate, interesându-se asupra potențialului sprijin pe care îl pot obține din partea APL.

În orașul Cantemir sunt resimțite efectele migrației, atât pozitive, cât și negative. Datorită remitențelor se schimbă aspectul localității, deoarece migranții fac reparații, construiesc case, ridică garduri noi, copiii acestora au posibilități să facă studii la instituții de învățământ, inclusiv prin plata contractelor de instruire, copiii și tinerii avansează în domeniul tehnologiilor informaționale, se schimbă și mentalitatea oamenilor, fiindcă ei revin la baștină cu idei și viziuni noi și încearcă să pună în aplicare tehnologii avansate cunoscute în afara țării, astfel cel puțin 10 % din familii supraviețuiesc grație remitențelor.

Efectele negative sunt similare altor localități: copiii lipsiți de îngrijirea părintească, persoane în etate neajutorată, numărul divorțurilor în creștere, scăderea performanțelor școlare a copiilor și abandon școlar, probleme de comportament asocial.

În orașul Cantemir conform datelor primăriei 144 copii au ambii sau cel puțin un părinte plecat în străinătate. În același timp, 51 copii sunt înregistrați cu tutelă, aflându-se în grija altor persoane decât părinții. În oraș nu sunt dezvoltate servicii în sprijinul acestei categorii de copii. Parțial, ei merg și beneficiază de serviciile propuse de biblioteca publică raională Cantemir. Aici își fac lecțiile, navighează pe internet, participă la orele de Kod (programare). Cei mai vulnerabili copii pe timp de iarnă vin la bibliotecă să-și facă temele în condiții termice adecvate.

Fenomenul migrației afectează și situația persoanelor în etate, ne referim la cele 78 persoane în etate singuratice. Din ei, 70 seniori au copii, în mare parte, plecați în afara localității, iar 2 nu au copii și necesită sprijin permanent din partea instituțiilor din domeniul protecției populației, dar și a comunității.

APL Cantemir și instituțiile publice locale sunt deschise în susținerea persoanelor afectate de migrație. În acest scop se realizează următoarele:

- informarea migranților cu privire la necesitatea instituirii tutelei asupra copiilor
- discuții cu părinții referitor la situația din localitate și situația academică (cu participarea dirigintelui de clasă)
- evidența în instituțiile educaționale (liceu și gimnaziu) și grădinițe a situației cu referire la numărul de copii care au ambii sau unul din părinți plecați în străinătate

- consultarea persoanelor interesate împreună cu inginerul cadastral privind anumite idei de afaceri, oferirea informațiilor solicitate pentru ideea de investiții locale

În susținerea păturilor vulnerabile prin acțiuni de caritate împreună cu băștinașii plecați în afara orașului se implică biserica "Sfânta treime", care acordă ajutoare materiale.

Pînă la moment în or. Cantemir au fost lansate 17 afaceri de persoane revenite acasă din străinătate/ în cadrul cărora au fost create 111 locuri de muncă. Afacerile sunt din următoarele domenii:

- a) producerea și comercializarea produselor de panificație
- b) comercializarea și reparația echipamentului electronic
- c) comercializare haine și încălțăminte
- d) salon de frumusețe – Elegance Salon
- e) prestari servicii de foto și xerox
- f) farmacie
- g) mini fabrica de prelucrare a fructelor și legumelor
- h) comercializarea materialelor de construcție
- i) servicii de reparație a automobilelor

Primăria Cantemir deține experiențe pozitive de interacțiune cu migranții. Astfel, un grup de tineri din orașul Cantemir care se află în SUA de cîțiva ani, din proprie inițiativă donat un set de costume și echipament sportiv pentru echipa de baschet a gimnaziului "M. Eminescu". Donații din partea migranților din Germania și Rusia au fost făcute și pentru Biserica Ortodox-Creștină «Sf. Dumitru», unde s-au instalat condiționere la suma de 600 euro. Inițiativele primăriei sunt, de obicei, susținute și de băștinașii locali. La suma de 1000 Euro bani colectați de la băștinașii din afara țării, dar și cei din localitate au fost schimbate geamurile bisericii, iar un agent economic local a donat o sumă de bani pentru renovarea sălii sportive din gimnaziul "A. Pușkin".

În scopul comunicării mai eficiente, consultării și atragerii migranților în viața orașului autoritățile publice împreună cu băștinașii au creat la data de 30.08.2017. Asociația Cantemirenilor de pretutindeni, o asociație obștească neformală, care sprijină efortul primăriei de dezvoltare locală. Pentru ca inițiativele de implicare a băștinașilor în viața orașului Cantemir să se multiplice este necesar ca APL Cantemir:

- să inițieze proiecte în comun cu cantemirenii de pretutindeni cu caracter social, economic și cultural;
- să asigure condiții pentru transferul de experiență și oportunități din țările unde sunt stabiliți migranții (inclusiv echipamente, bunuri);
- să mediatizeze cît mai larg exemplele de implicare a băștinașilor, contribuind la atragerea și motivarea a cît mai multe persoane pentru implicare în dezvoltarea locală;
- să susțină eficient dezvoltarea și consolidarea Asociației de băștinași prin atragerea unui număr mare de membri și persoane interesate să sprijine localitatea de baștină, inclusiv persoane din afara țării
- să identifice persoane dinamice, foarte active, cu disponibilitate de timp, care să impulsioneze activitatea AdB;
- să popularizeze conceptul de implicare a băștinașilor și migranților în cadrul tuturor evenimentelor publice, inclusiv a celor organizate cu și pentru migranți

- să dezvolte politici publice locale pentru îmbunătățirea infrastructurii locale, astfel ca atracția migrantilor față de comunitatea de baștină să crească și la revenire ei să se simtă cât mai bine
- să fie asigură creșterea interesului și motivației migrantilor de a participa în dezvoltarea locală prin organizarea evenimentelor anuale ale cantemirenilor de pretutindeni
- să dezvolte servicii locale pentru migranți

Necesitatea abordării proceselor migraționale de autoritățile publice locale vine în corespundere cu Hotărârea nr. 725 din 08.09.2017 a Guvernului Republicii Moldova cu privire la Mecanismul de coordonare a politicii de stat în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării. În contextul acestei hotărâri autorităților publice locale se recomandă:

1) să desemneze o persoană responsabilă de exercitarea atribuțiilor de implementare a subiectelor ce țin de domeniul diasporei, migrației și dezvoltării la nivel tehnic;

2) să inițieze în colaborare cu Cancelaria de Stat, ajustările propriilor regulamente și ale fișelor de post, în scopul includerii funcțiilor și responsabilităților în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării;

3) să exercite atribuțiile în domeniul cooperării cu diaspora și asociațiile de băștinași la nivel local/comunitar.

4.4.3 Ocuparea populației în câmpul muncii din localitate

Conform informației prezentate de Administrația publică locală, în anul 2016 în orașul Cantemir au fost înregistrați -1354 cetățeni activi din punct de vedere economic, dintre care ocupați în economie -772. Majoritatea populației din punct de vedere economic sunt antrenați în sfera serviciilor și comerțului 767 de unități, Administrației publice și asigurării ordinii publice- de unități, sănătate- unități

În oraș oficial sun înregistrați -28 șomeri. În ultimii 5 ani numărul șomerilor din localitate este în creștere.

Pe parcursul ultimilor 5 ani numărul de locuri de muncă disponibile a crescut de trei ori.

4.4.4 Viața asociativă

Sectorul asociativ al orașului Cantemir se caracterizează printr-un nivel redus de dezvoltare, numărul ONG-urilor fiind în creștere, dar capacitatea acestora de a se dezvolta și soluționa problemele cetățenilor sunt extrem de modeste.

Implicarea ONG-urilor în procesul decizional și stabilirea politicilor publice ale orașului este insuficientă din motivul dezvoltării instituționale slabe, lipsei de strategii de dezvoltare și neconștientizării misiunii unui ONG în comunitate.

În orașul Cantemir sunt înregistrate la momentul actul 6 organizații neguvernamentale.

Denumirea	Domeniul de activitate	Data fondării	Proiecte implementate
Asociația Cetățenilor cu Inițiativă "ACI"	Drepturile omului și promovarea intereselor	27.12.2006	Proiecte de educație civică – 4 Finanțatorii: Fundația Est Europeană, Soros-Moldova, Friedrich Ebert, People in Need

	cetățenești		
Asociația Obștească "Femeia Terrei"	Caritate, filantropie	23.01.1999	1 - Cantina socială, Fundația ACASĂ
Organizația Obștească "ProJconsulting"	Protecția mediului	16.03.2007	1 – Oportunități de creare a posibilităților de încadrare în câmpul muncii
Asociația Obștească "Speranța"	Educație și învățământ	27.03.2006	2 – Proiecte de educație a tinerilor
AO „Help”	Educație și învățământ	a.2005	2 – Proiecte de creare a condițiilor de activitate a elevilor
AO „Prodeco”	Dezvoltare comunitară	a.2009	-

Una din asociațiile obștești noi create este Asociația cantemirenilor de pretutindeni. Asociația are scopul de a sprijini procesul de dezvoltare locală prin atragerea și implicarea migrantilor în viața comunității de baștină. Asociația are deja prima experiență de mobilizare a migrantilor, inclusiv prin desfășurarea campaniei de crowdfunding. Urmează ca această asociație să fie formalizată și să aibă posibilități mai mari pentru atragerea finanțelor în dezvoltarea locală.

4.4.5 Cultura

Rețeaua de instituții culturale cuprinde o casă de cultură, 5 biblioteci publice, muzeu, școala de muzică „Valeriu Hanganu” și 1 club/ sală de concert. În școala muzicală își fac studiile 242 copii. Ultimii ani se observă o creștere a numărului de copii, doritori de a face muzică. Astfel dacă în 2012 au fost înregistrați 215, atunci în 2016 numărul lor este de 242. În oraș activează și 1 cerc teatral.

Casa raionala de cultura "Nicolae Sulac" din orașul Cantemir

Orașul Cantemir a stabilit relații de prietenie și colaborare cu mai multe localități din dreapta Prutului, cum sunt Câmpullung-Moldovenesc, Constanța, Vaslui, Medgidia, Murgeni, Iași, Galați. Cu susținerea autorităților din aceste orașe și comune la Cantemir a fost deschisă o filială a Muzeului „Dimitrie Cantemir”, se face schimb de delegații, colective de artiști amatori.

Principalele probleme din sfera culturală cu care se confruntă localitatea în ultimii 5 ani enumeră:

- Număr insuficient de evenimente culturale organizate;
- Insuficiența resurselor financiare;
- Lipsa colectivelor de artiști amatori;
- Insuficiență de specialiști calificați;
- Nivel scăzut al participării populației orașului la manifestările culturale organizate.

Pentru dezvoltarea culturii în localitate este necesar:

- Organizarea festivităților și promovarea valorilor culturale ale localității;
- Motivarea și încurajarea participării populației, în special a tinerilor, la măsurile organizate;
- Formarea colectivelor de artiști și participarea acestora la evenimentele organizate în țară și peste hotare;
- Dotarea cu costume naționale și echipament a edificiului cultural din oraș.

4.4.6 Sportul

În orașul Cantemir funcționează 3 săli de sport. Volumul de resurse alocate anual pentru promovarea și dezvoltarea sportului în oraș a crescut de la 45 mii lei în 2012 la 65 mii lei în 2016. Pe parcursul ultimilor ani s-a mărit numărul doritorilor de a practica artele marțiale și fotbalul.

Principalele probleme cu care se confruntă viața sportivă din localitate în ultimii 5 ani enumeră:

- Lipsa secțiilor sportive;
- Lipsa unui teren de fotbal;
- Lipsa sălilor de sport anemajate cu utilaj sportiv;
- Lipsa unei săli de antrenament pentru Clubul elevilor Taekwando;
- Lipsa antrenorilor sportivi;
- Migrația tinerilor activi din oraș.

Pentru dezvoltarea și promovarea activităților sportive din localitate există următoarele posibilități:

- Construcția și dotarea sălilor de sport;
- Crearea secțiilor sportive;
- Invitarea antrenorilor și motivarea adecvată a acestora;
- Accesarea programelor donatorilor străini și înaintarea de proiecte pentru dezvoltarea domeniului sportului în oraș;
- Colaborarea constructivă cu Consiliul raional și formarea unui parteneriat pentru susținerea sportului;
- Organizarea competițiilor sportive și evidențierea sportivilor de performanță;
- Încurajarea participării sportivilor din oraș la competiții raionale, naționale și internaționale.
- Procurarea inventariului sportiv și dotarea sălilor de sport.

4.4.7 Odihnă și divertisment

În oraș sunt 2 zone de agrement care sunt frecventate anual de cca 2500 locuitori ai orașului.

4.4.8 Mass media

În orașul Cantemir se editează ziarul „Curierul de Cantemir”, unde activează 25 jurnaliști și 3 reporteri locali. Fondatorul ziarului este Consiliul raional. Numărul tirajului este de 2500 unități.

Probleme cu care se confruntă mass media din localitate în ultimii 5 ani:

- Lipsa posturilor TV locale, radioului local jurnaliștilor și revistelor locale.

Posibilități privind consolidarea și dezvoltarea mass mediei din localitate:

Crearea unui post TV local, radioului local și revistei locale.

4.5 SERVICIILE SOCIALE

4.5.1 Educația

Sistemul de educație în orașul Cantemir este asigurat de 2 licee: liceul „Dimitru Cantemir” (clasele X-XII), liceul „Alexandr Pușkin” (clasele I-XII) cu predare în limba rusă ; 1 gimnaziu – Gimnaziu „Mihai Eminescu” (clasele I-IX)

În oraș funcționează și 2 instituții preșcolare: Grădinița nr.1 (cu o capacitate de 140 copii) și Grădinița nr.2 (cu o capacitate de 280 copii). Gradul de utilizare a capacităților Grădiniței nr. 1 este de 90%, iar a grădiniței nr.2 de 62,5%. Recent au fost schimbate ușile și geamurile la ambele Grădinițe din oraș. A fost schimbat acoperișul la grădinița nr. 2 din. A fost construit un gard nou la grădinița nr. 1. Au fost deschise grupe noi la Grădinița nr.1 și Grădinița nr.2.

Gimnaziu „Mihai Eminescu are o capacitate de 1100 elevi, actualmente în gimnaziu își fac studiile 466 elevi.

Liceul „Dimitru Cantemir” are o capacitate de 300 elevi, actualmente în liceu își fac studiile peste 200 de elevi. În liceu și fac studiile și elevi din suburbiile orașului (s.Canina, s.Pleşeni, s.Cîrpești, s.Porumbești, s. Antonești, s.Plopi și s.Țiganca). Liceul nu dispune de cămin pentru pentru cazarea elevilor din afara localităților, iar deplasarea elevilor este efectuată de sinestătător. O parte din elevi închiriază spații locative în oraș.

Liceul „Dimitru Cantemir” din orașul Cantemir

Liceul „Alexandr Pușkin” este o instituție de învățământ cu predare în limba rusă, unde își fac studiile 141 elevi, dintre care 25% au domiciliul în suburbiile orașului. Liceul nu dispune de cămin pentru cazare .

În ultimii 5 ani numărul instituțiilor de învățământ preșcolar, primar și secundar general nu s-a schimbat.

În oraș nu este nici o instituție de învățământ secundar profesional sau colegii.

Procesul educațional în oraș este asigurat de 30 cadre didactice.

Principalele probleme legate de funcționarea sistemului educațional cu care se confruntă orașul în ultimii 5 ani sunt:

- Insuficiența resurselor financiare pentru alimentarea elevilor.
- Lipsa căminelor pentru cazarea elevilor la liceul „Dumitru Cantemir” și liceul „Alexandr Pușkin”.
- Insuficiența materialelor didactice, suportului didactic, insuficiența tehnicii de calcul, inventarului sportiv și mobilier învechit.
- Lipsa unui lucrător medical în instituțiile de învățământ.

Pentru dezvoltarea sistemului educațional din localitate și sporirea nivelului de calitate a procesului educațional în următorii 5-7 ani pot fi valorificate următoarele posibilități:

1. În comun cu Consiliul raional Cantemir identificarea resurselor financiare și crearea condițiilor pentru alimentarea elevilor din liceul „Dumitru Cantemir”;
2. În comun cu Consiliul raional Cantemir identificarea resurselor și asigurarea cu cămin a elevilor din suburbia orașului, care își fac studiile la cele două licee;
3. Motivarea și menținerea cadrelor didactice tinere.

4.5.2 Ocrotirea sănătății

Serviciile medicale pentru populația orașului Cantemir sunt prestate de către Centrul Medicilor de Familie, Spitalul raional și stația de ajutor medical urgent. Edificiile acestora sunt plasate în sectorul centru al orașului. În oraș funcționează 7 farmacii și 4 cabinete stomatologice (dintre care 3 sunt private).

Conform datelor prezentate de Centrul Medicilor de Familie cele mai frecvente afecțiuni întâlnite în oraș sunt bolile aparatului digestiv, hepatita și tuberculoza.

Din numărul total al populației orașului Cantemir 4545 de persoane sunt acoperite de asigurări obligatorii de sănătate, ceea ce reprezintă circa 85,3%. Conform informației oferite de reprezentanții autorităților publice locale, lipsa surselor de venit este principalul motiv pentru care celelalte persoane nu sunt acoperite de asigurare medicală.

Serviciile medicale sunt acordate tuturor solicitanților, fără diferențiere de criterii de vârstă, sex, apartenență etnică. Religioasă sau dizabilități.

4.5.3 Asigurarea cu locuințe și facilități de confort

Conform registrului de evidență a gospodăriilor populației în oraș sunt 1769 locuințe individuale particulare, dintre care: 1149 apartamente în blocuri locative multietajate și 620 de gospodării. Numărul caselor și apartamentelor proprietate privată este de 1698 unități.

Principalele probleme identificate în domeniul serviciilor sociale:

- lipsa unui centru de servicii sociale pentru bătrâni (cu cantină socială, spălătorie socială și baie pentru persoanele din grupurile dezavantajate din oraș)
- lipsa serviciilor pentru persoane cu dizabilități fizice și mentale, nu există nici un centru pentru aceste categorii de populație
- problema câinilor vagabonzi
- lipsa condițiilor de odihnă și agrement pentru tineri

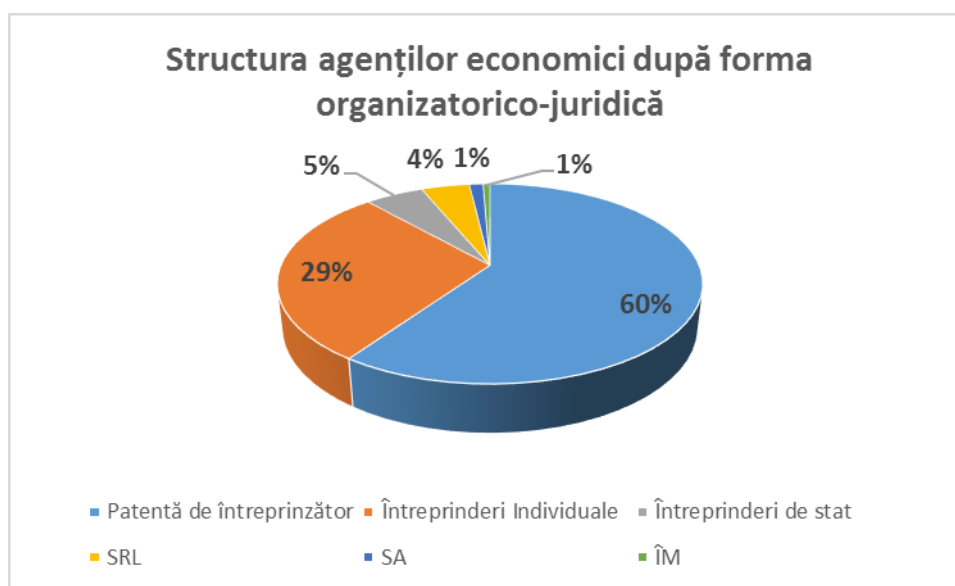
4.6 DEZVOLTAREA ECONOMICĂ LOCALĂ

4.6.1 Structura economiei locale

Orașul Cantemir este un oraș bazat în mare parte pe activitatea desfășurată de agenții economici locali. Conform datelor oficiale, la 31.12.2017 în oraș erau înregistrați și activau 320 agenți economici, inclusiv circa 191 persoane practicau activitatea de antreprenoriat în bază de patentă de întreprinzător.

După forma de organizare juridică agenții economici se repartizează după cum urmează:

Figura 1:

Sursa: Primăria or. Cantemir și Inspectoratul Fiscal de Stat

Astfel, activitatea economică în oraș este axată pe afacerile mici și foarte mici, predominante de antreprenorii individuali, concentrați în activitatea economică de comerț, intermediere și servicii. Acest fapt, nu asigură în o creștere economică și în perspectivă pe termen mediu și scurt nu dispune de bază pentru o bunăstare a locuitorilor orașului. Deși, orașul dispune și de terenuri agricole, în localitate nu este înregistrată nici o gospodărie țărăneasă.

Conform informației prezentate de autoritățile locale majoritatea agenților economici sunt antrenați în activitatea de comerț cu ridicata și amănuntul (cca 283 unități). În mare parte această tendință este condiționată de amplasarea geografică a orașului care facilitează importul-exportul de mărfuri.

Tabelul 1: Repartizarea agenților economici pe tipuri de activități

Total, inclusiv	320
Agricultură, silvicultură, economia vînatului, pescuitului	-
Industrie extractivă de prelucrare	1
Construcții și tranzacții imobiliare	1
Comerț cu ridicare și amănuntul	283
Transporturi și comunicații	2
Administrație publică, învățămînt, sănătate și asistență socială	17
Alte tipuri de activități	16

Cele mai mari întreprinderile din localitate sunt:

- IM Covali&Co SRL (producerea conservelor);
- SA Drumuri (construcția și reparația drumurilor);
- Vicvas Culicovschi SRL (comerț materiale construcții).

În Cantemir activează două filiale de bănci comerciale și o filială a unei companii de asigurare. Pentru asigurarea gestionării problemelor de servicii ale urbei, în orașul Cantemir sunt două întreprinderi: - ÎM „Apă-Canal Cantemir”, care gestionează sistemul de alimentare centralizată cu apă și cel de canalizare și ÎM „Gospodăria comunal-locativă Cantemir” responsabilă pentru gestionarea deșeurilor, întreținerea sistemului de iluminat public și pentru spațiile verzi.

În ultimii cinci ani numărul agenților economici și domeniul de activitate a acestora nu au înregistrat modificări.

4.6.2 Domenii de activitatea economică

Agricultura și industria prelucrătoare. IM Covali&Co SRL este unica fabrică de conserve în raion, care procesează fructe și legume produse de persoane fizice și agenții economici locali. Capacitatea reală de prelucrare a fructelor și legumelor constituie 4000 de tone pe sezon. Chiar și acest volum, nu este asigurat de agenții economici locali. Din acest motiv fabrica este nevoită să caute produse în alte localități din raion sau regiune, fapt care conduce la majorarea cheltuielilor de producere și, implicit, a prețului de comercializare a producției.

Pe teritoriul orașului Cantemir nu este înregistrată nici o gospodărie agricolă.

În anul 1994, din lipsa materiei prime și piețelor de desfacere a producției, și-a încetat activitatea fabrica de conserve din Cantemir. În locul ei din toamna anului 1999 a început să funcționeze o minifabrică. Și-a încetat activitatea și fosta întreprindere inter-gospodărească de producere a cărnii de porc, iar în locul ei s-a format o întreprindere particulară.

Comerț și servicii. La 01.01.2018 în oraș gama serviciilor prestate pentru cetățeni este reprezentată de comerțul cu amănuntul, preponderent a producției alimentare. În oraș sunt peste 20 unități comerciale, inclusiv 7 cafenele. Problemele cu care se confruntă localitatea în domeniul comerțului și prestării serviciilor sunt: (i) Comercializarea produselor în stradă; (ii) Locurile destinate comerțului nu sunt amenajate suficient; (iii) Lipsa controlului supra calității mărfurilor realizate; (iv) Informare insuficientă a cumpărătorilor cu privire la calitatea produselor realizate.

Turism. Orașul Cantemir este o localitate cu tradiții culturale specifice elemente ce ar contribui la dezvoltarea turismului. În prezent pe teritoriul orașului funcționează Pensiunea turistică „Paradis” care include: - restaurantul „Paradis” cu bucătărie națională, cafe-bar, hotel, saună, sală pentru activități de promovare a obiceiurilor și tradițiilor locale.

Casa raională Cultură Cantemir ca obiect turistic cultural de promovare a tradițiilor, obiceiurilor și folclorului autentic, care include cinci formații artistice de amatori cu titlu "Model", muzeul de istorie "Dimitrie Cantemir", "Casa Mare" și alte valori culturale.

În oraș funcționează hotelul: Î.I. "Anastasia Zlati".

Una din atracțiile turistice de bază ale orașului poate fi zona și calea de acces (ecartament european) la Podul de cale ferată peste Prut unde din 1989 este deschisă o ruta de tren Prut-Fălciu, oraș din România pînă la care sunt 7 km.

4.6.3 Forța de muncă

La 31.12.2017 numărul total al populației orașului constituia 4.965 persoane, inclusiv 3.733 persoane în vîrstă aptă de muncă, ceea ce constituie peste 75% din total populației. Conform acestor parametri, or. Cantemir este una din cele mai tinere localități urbane din Republica Moldova, avantaj care nu este pus în valoare. Datele statistice oficiale indică un număr 1.172 persoane oficial angajate sau 31,4%. La data elaborării raportului, în localitate erau oficial înregistrați 103 șomeri.

Dacă analizăm structura forței de muncă pe sectoare economice constatăm că cea mai mare parte a populației este neocupată oficial și are surse de venit inconstante. Numărul de angajați în unitățile economice identificate și instituțiile publice se prezintă după cum urmează:

Tabelul 2: Repartizarea angajaților pe activități economice

Sector economic	Număr angajați
Agricultură prelucrare producție agricolă	340
Comerț	240
Servicii stomatologice	12
Servicii	200
Vinificație	40
Servicii bănci și asigurări	20
Servicii de transport și turism	30
Servicii publice	190
Instituții educație	100

Ponderea șomerilor oficial înregistrați la nivel local este semnificativă. Numărul angajaților neformal temporar sau permanent ajunge peste 30% din populația aptă de muncă.

4.6.5 Oportunități investiții

Localitatea dispune de un bogat potențial de active (terenuri, spații, construcții nefinalizate) care ar putea relansa economia locală. Reanimarea și restructurarea întreprinderilor de producere existente, care nu utilizează capacitățile lor pe deplin, sunt principala premisă pentru a majora numărul locurilor de muncă, diversifica spectrul de activități economice și veniturile publice și private. Forma de restructurare este atragerea de investiții și lansarea de întreprinderi mixte de producere, prelucrare și comercializare.

Domeniile prioritare în acest sens pot fi extinderea capacităților industriale existente precum și valorificarea rezervei de teren, inclusiv prin încurajarea inițiativei private și activități economice nepoluate.

Analiza domeniului de activitate economică atestă că localitatea are o economie subdezvoltată, periclitată enorm de transformările socio-economice de la începutul anilor 90. Localitatea are un statut pronunțat de centru de procesare a producției agroalimentare care însă nu este pus în valoare deși potențialul său investițional este mare. Principalele probleme legate de dezvoltarea economică cu care se confruntă orașul în ultimii 5 ani sunt:

- Infrastructură (inclusiv a drumurilor) slab dezvoltată;
- Lipsa unui mecanism de susținere, promovare și motivare a mediului de afaceri;
- Capacități reduse a administrației publice locale privind dezvoltarea sectorului economic.
- Capacități limitate de inventariere a potențialului investițional și de promovare a acestuia.
- Lipsa unui parc industrial;
- Lipsa unui incubator de afaceri;
- Lipsa specialiștilor calificați;
- Starea materială necorespunzătoare a unor obiecte turistice;
- Lipsa parteneriatului public-privat.

Intensificarea dezvoltării economice din localitate în următorii 5-7 ani ar putea fi impulsionată prin:

- Fortificarea capacităților de inventariere a potențialului investițional și de promovare a acestuia.
- Elaborarea programului de relansare economică a orașului.
- Deschiderea unui Park industrial și a unui incubator de afaceri pentru tinerii antreprenori;
- Atragerea investitorilor străini.
- Accesarea programelor și proiectelor transfrontaliere în domeniu.
- Susținerea și promovarea producătorilor autohtoni;
- Colaborarea APL din localitate cu agenții locali și susținerea acestora de către autorități;
- Dezvoltarea și promovarea structurilor asociative
- Identificarea și valorificarea potențialului turistic din localitate;
- Amenajarea zonelor de agrement;
- Organizarea târgurilor și expozițiilor de artizanat;
- Cooperare intercomunitară, regională și internațională privind dezvoltarea turismului agrar.

4.7. INFRASTRUCTURA

4.7.1 Rețeaua de transport

Lungimea totală a drumurilor din oraș este de 7,6 km. Toți 7,6 km sunt de importanță națională.

- Drumuri asfaltate cu prundiș (destinație locală) – 3,5 km
- Drumuri de țară – 13 km
- Cale ferată cu destinație națională – 2,4 km
- Trotuare – 7,1 km.

Având în vedere dimensiunile orașului, transportul public este slab dezvoltat.

La nivel local nu există o strategie de dezvoltare a transportului public și nici oferte investiționale pentru acest sector.

Principalele probleme privind exploatarea și dezvoltarea rețelei de transport în ultimii 5 ani sunt:

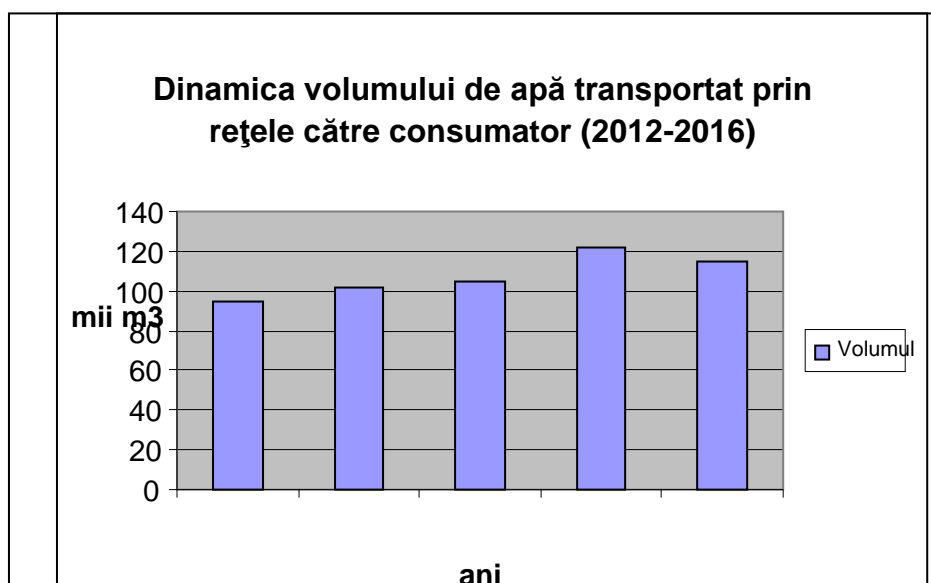
1. Lipsa resurselor financiare;
2. Lipsa specialiștilor în domeniu.

Pentru îmbunătățirea întreținerii rețelei de transport existente în localitate în următorii 5-7 ani este oportun:

- Atragerea investițiilor prin proiecte, inclusiv transfrontaliere.
- Îmbunătățirea căilor de acces în sectorul individual.

4.7.2 Rețeaua de alimentare cu apă și canalizare

În orașul Cantemir există un sistem de alimentare cu apă de o lungime totală de 20 km de rețele. La sistemul de apeduct și rețeaua de canalizare sunt conectate toate instituțiile de învățământ, administrative, sociale și medicale. În perioada 2007-2010 a fost renovat apeductul orașului, stația de pompare și a fost reutilat laboratorul stației de filtrare cu aparataj nou.

Analiza datelor prezentate de întreprinderea municipală demonstrează că volumul de apă transportat prin rețele către consumator a crescut cu 28% pe parcursul ultimilor cinci ani. De asemenea a crescut și numărul obiectelor conectate la rețeaua de apeduct de la 1700 în anul 2012 la 2538 în anul 2016. În perioada 2012-2016 extinderea rețelelor de alimentare cu apă a crescut cu 42,4 km.

În prezent 96 de gospodării nu sunt conectate la rețeaua de apă, ceea ce constituie 0,04% din numărul total de gospodării din oraș.

Tariful plătit de către populație pentru serviciile de apă din oraș este de 9.95 lei/m³.

Tariful plătit de către agenții economici pentru serviciile de apă din oraș este de 24,0 lei/ m³

Pe parcursul ultimilor cinci ani tarifele pentru serviciile de apă nu au fost modificate.

Principala problemă privind exploatarea și întreținerea rețelelor de apă și canalizare este insuficiența resurselor financiare..

Pentru îmbunătățirea calității serviciilor de alimentare cu apă și întreținere a rețelei din localitate în următorii 5-7 ani este nevoie de accesarea fondurilor naționale precum și elaborarea și înaintarea spre finanțare proiecte la diverse fonduri și programe internaționale.

4.7.3 Rețele energetice, eficiența consumului de energie, utilizarea energiei regenerabile

Vectorul energetic pentru alimentarea cu căldură a clădirilor din oraș este gazul natural, livrat prin intermediul întreprinderii "Cantemir-Gaz" SRL din sistemul SA "Moldovagaz". Alimentarea cu energie termică se realizează prin centrale termice autonome pe gaze naturale.

În trecut, orașul Cantemir a avut un sistem centralizat de alimentare cu energie termică, construit în perioada sovietică, care asigură cu energie termică majoritatea instituțiilor publice, blocurile locative, sectorul industrial și alți agenți economici. Sistemul și-a redus drastic activitatea din cauza perioadei de criză din anii '90, când o mare parte din industrie și-a încetat activitatea, iar consumatorii din sectorul locativ s-au deconectat de la SACET, asigurându-și necesarul de energie termică prin intermediul centralelor autonome pe gaze naturale. SACET-ul a funcționat până în anul 2012, când a fost declarat în stare de insolvență, în prezent fiind în procedură de lichidare.

Analiza datelor din tabelul de mai jos ne demonstrează că ponderea cheltuielilor energetice, pe parcursul perioadei 2011÷2013, variază între 3,9% și 8% .

Denumire indicator		2011	2012	2013
Volumul cheltuielilor energetice	mii MDL	820,9	686,1	565,9
Energie electrică	mii MDL	84,6	95,3	100,3
Gaze naturale	mii MDL	475,9	358,6	310,8
Energie termică		0	0	0
Cărbune/Lemn	mii MDL	0	0	0
Apă/canal	mii MDL	198,8	193,4	115,4
Pondere în bugetul anual al orașului	%	7,4	5,5	10,0
Total cheltuieli	mii MDL	11019,7	12530,0	5656,2

Sursa: Program Local de Eficiență Energetică pentru consumatorii primăriei orașului Cantemir.

Alimentarea cu energie electrică se face din Sistemul Energetic Național prin intermediul întreprinderii de distribuție "S.C. RED Gaz natural Union Fenosa S.A."

Principalele surse regenerabile de energie disponibile sunt energia solară și biomasa.

În transporturile aferente primăriei (un autoturism) carburantul utilizat este motorina.

Consumatorii de energie finanțați de la bugetul municipal al orașului Cantemir sunt:

- a) Clădirile publice: Primăria și 2 grădinițe;
- b) Iluminatul public.

Sistemul de iluminat public a fost modernizat continuu pe parcursul ultimilor ani. În prezent se implementează un Proiect în rezultatul căruia 65% din teritoriul orașului va fi iluminată

În prezent sistemul de iluminat public cuprinde 465 de lămpi fluorescente de tip compact, dintre care 15 lămpi pe străzile principale și 450 pe străzile secundare.

Pentru reabilitarea sistemului de iluminat public este necesară instalarea a 175 piloni cu corpuri de iluminat și lămpi LED în parcul orașenesc.

Exploatarea sistemului iluminat public se face de către ÎM „Gospodăria Comunal-Locativă”.

Pe termen mediu Primăria orașului își propune să analizeze oportunitatea rețehnologizării sistemului de iluminat public cu utilizarea de lămpi performante LED care să înlocuiască actualele lămpi fluorescente compacte pe măsură ce acestea își vor încheia durata de viață.

Este necesară realizarea unui inventar al echipamentelor utilizate pentru iluminatul stradal existent. Acesta va putea fi folosit pentru micșorarea facturilor actuale de energie electrică și pentru pregătirea licitațiilor ce vor avea ca obiect iluminatul stradal. În inventar trebuie să se precizeze cât de mult plătește municipalitatea în contractul existent pentru energie, mentenanță, etc.

4.7.4 Rețelele de telecomunicații

Orașul este acoperit 100% cu rețele de telecomunicații. Rețeaua telefonică constă din operatorii de telefonie fixă și telefonie mobilă: rețeaua fixă este asigurată în măsură deplină de către Compania Moldtelecom SA, telefonie mobilă este asigurată de operatorii Orange, Moldcell și Unite. Locuitorii beneficiază de televiziunea prin cablu.

4.7.5 Infrastructura administrativă

Principala problemă legată de întreținerea și gestionarea infrastructurii administrative cu care se confruntă localitatea în ultimii 5 ani este: insuficiența resurselor financiare în bugetul local pentru a investi în infrastructura administrativă.

Dezvoltarea și eficientizarea gestiunii infrastructurii administrative din localitate în următorii 5-7 ani ar fi posibilă prin atragerea de proiecte investiționale și de consolidare a capacităților precum și formarea parteneriatelor public-privat.

4.7.6 Managementul deșeurilor

Depozitarea deșeurilor solide menajere în or. Cantemir este efectuată într-o groapă de deșeurii ce se află în imediata apropiere de oraș. A fost achiziționată o autospecială și au fost instalate tomberoane pentru casele individuale și pentru platformele din oraș.

Cu toate acestea în orașul Cantemir lipsește un sistem de management al deșeurilor. Cea mai răspândită practică de lichidare sau reducere a deșeurilor este arderea (după cea de a le depozita la punctele de colectare). Cele mai „arse” zone ale orașului sunt gospodăriile cu case la sol din apropierea satului Cania, din apropierea satului Leca și terenurile din preajma orașului, care aparțin comunei Cania.

În orașul Cantemir se produc deșeuri: animaliere – în cantitate mică; menajere – cantități mari; industriale.

Orașul nu dispune de un sistem de colectare selectivă a deșeurilor și nici de unitate de prelucrare a deșeurilor, astfel că toate deșeurile sunt depuse la un loc.

Aruncarea dezordonată și răspîndirea gunoaielor, aruncarea apelor reziduale, arderea terenurilor toamna, arderea deșeurilor la gunoiști sau în afara lor sporește gradul de poluare a aerului, a solului, a apelor și crează un tablou neplăcut orașului.

Elaborarea unui sistem de management a deșeurilor și sporirea nivelului de conștientizare a cetățenilor din localitate cu privire la colectarea și depozitarea deșeurilor reprezintă o prioritate de moment pentru autoritățile publice locale din orașul Cantemir.

Principalele probleme din domeniul infrastructurii orașului sunt:

- *neamenajarea parcului public central*
- *problemele legate de asigurarea calității apei potabile la stația de tratare din cauza temperaturilor scăzute pe timp de iarnă, care fac ca procesul de tratare a apei să fie unul ineficient*
- *lipsa unei scene de vară*
- *insuficiența spațiilor amenajate pentru parcuri*
- *amenajarea necorespunzătoare a locurilor de depozitare a deșeurilor*
- *lipsa rețelei de canalizare pentru locuitorii din sectorul particular*
- *lipsa unei piețe agricole angro pentru comercianții de produse agricole din raion și regiune*
- *lipsa sistemului de supraveghere video pentru a proteja bunurile private și publice în localitate*
- *dotarea slabă a Întreprinderii Municipale "Apă-Canal Cantemir" cu utilaje și echipamente noi și moderne pentru asigurarea serviciilor comunale calitative*

4.8. MEDIUL AMBIANT ȘI SITUAȚIA ECOLOGICĂ

4.8.1 Factorii calității mediului – apele, solurile, aerul

În zona orașului Cantemir aerul atmosferic este relativ curat din lipsa surselor mari de poluare.

Sursele principale de poluare a aerului atmosferic din orașul Cantemir sunt mijloacele de transport, care degajă circa 10 tone de substanțe nocive într-un an. Alte surse de poluare sunt: sobele și cazanele din locuințe și instituții publice și de la fabrica de conserve.

Astfel aerul atmosferic conține:

Dioxid de azot	0,008 mg/m.cub, concentrația maxim admisibilă
----------------	---

	fiind de 0,085 mg/m.cub
Dioxid de sulf	0,02 mg/m cub, CMA – 0,5 mg/m cub
Oxid de carbon	0,4 mg/m cub, CMA – 5,0 mg/ m cub
Praf	0,2 mg/m cub, CMA – 0,5 mg/m.cub

Sursa: Strategia de mediu a oraşului Cantemir.

Resurse **acvatice** ale oraşului Cantemir sunt reprezentate de reţeaua hidrografică, surse de alimentare cu apă: 3 fântâni arteziene, 7 fântâni de mină.

Conform datelor Serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătăţii Publice al raionului Cantemir , pe parcursul a 6 luni a.2011, au fost permanent supravegheate sanitar reţeaua de apă curată (RAC), staţia de filtrare a apei, staţia de epurare a apei reziduale, reţeaua de apeduct (puncte finale), fântînile arteziene (de rezervă) cu investigaţii sanitaro-chimice şi microbiologice şi anume⁴:

1. Reţeaua de apă curată (RAC SFA) – 9 probe nu corespund cerinţelor 6 (67%), prin conţinutul depăşit de aluminiu – (6 probe), amoniac – (1), turbiditate – 4.
2. Reţeaua de apeduct (puncte finale) – 46 probe, nu corespund – 16 (35%), turbiditate – 15, culoarea – 1.
3. Fântîni arteziene (de rezervă) – 2, 2 au corespuns (100%), amoniac – 2, duritatea – 2, culoarea – 1, cloruri – 1.
4. R. Prut (sursă) – total – 9 probe, nu corespund – 2 (22%) prin indicii sanitaro-chimici – culoarea, consumul chimic de oxigen, duritate.
5. Staţia de epurare a apelor reziduale, 4 probe – nu corespund 3 (75%) prin parametrii: suspensii, conţinutul biologic şi chimic de oxigen.

Starea apelor de suprafaţă din Republica Moldova este supravegheată de un şir de instituţii, în special Serviciul Hidrometeorologic de Stat (SHS), Inspectoratul Ecologic de Stat (IES) şi Centrul Naţional Ştiinţifico-Practic de Medicină Preventivă (CNŞPMP). Datele observaţiilor demonstrează că nivelul de poluare al râului Prut nu a suferit schimbări esenţiale în anii precedenţi. Indicele de poluare a apei (IPA), care integrează conţinutul a 6 poluanţi de bază – amoniu, nitriţi, nitraţi, CBO₅, produse petroliere şi fenoli, în raport cu concentraţiile lor admisibile, arată o tendinţă generală pozitivă a calităţii apei pe parcursul ultimilor 5 ani, în majoritatea secţiunilor de monitorizare.

În oraş lipseşte o staţie de epurare a apelor reziduale.

Utilizarea **fondului funciar** se efectuează în baza cadastrului funciar general şi agricol şi a monitoringului funciar. Oraşul Cantemir se află în Zona Provinciei Produnărene de stepă cu cernoziomuri tipice humifere şi carbonatice. De aceea aici solurile sunt de felul următor:

- Cernoziomuri obişnuite şi levigate cu porţiuni xerofite de pădure, cernoziomuri compacte şi solonetizate; silvostepa girniţelor de pe cîmpia Moldovei de Sud
- Cernoziomuri levigate şi xerofite de pădure cu porţiuni de cernoziomuri podzolite şi soluri cenuşii-inchise de pădure; silvostepa podişului Tigheci
- Cernoziomuri obişnuite şi carbonatice de stepă, cu amestec de ierburi şi poacee; cîmpia Moldovei de Sud.

⁴ Sursa: Strategia de mediu a oraşului Cantemir.

Conform datelor statistice ale Ministerului Mediului din a.2008, solul în zona oraşului Cantemir nu este poluat cu substanţe chimice în proporţii mari. Mai degrabă solul are o degradare considerabilă provocată de activitatea antropică (economie şi gospodării) şi factorii naturali: apa, vînturile, alunecările.

4.8.2 Educaţia ecologică şi activităţi în folosul comunităţii

Principala problemă privind educaţia ecologică în localitate este nivelul scăzut de conştientizare a populaţiei în domeniu.

Ridicarea nivelului de cultură ecologică a populaţiei din localitate în următorii 5-7 ani poate fi făcută prin:

- Elaborarea unui Plan la nivel de localitate cu privire la educaţia ecologică.
- Organizarea activităţilor de voluntariat în salubritatea localităţii.
- Organizarea concursurilor, victorinelor şi altor evenimente cu tematică ecologică.

4.9. GUVERNAREA LOCALĂ / INDICATORI DE PERFORMANŢĂ

4.9.1 Securitatea locuitorilor

În ultimii 5 ani pe teritoriul oraşului Cantemir nu au fost înregistrate crime grave.

4.9.2 Serviciile administrative

Oraşul Cantemir este centrul administrativ raional, în care activează autorităţi administrative de nivelul I şi nivelul II – consiliul orăşenesc, primarul, consiliul raional, preşedintele raionului, organizaţii, întreprinderi, asociaţii, etc.

Autorităţile publice locale prestează diverse servicii pentru populaţia oraşului. Conform studiului efectuat în cadrul Proiectului de susţinere a autorităţilor locale din Moldova⁵

Din totalul locuitorilor oraşului Cantemir, 25% apelează la serviciile administrative prestate de către Administraţia Publică Locală. Majoritatea (56%) se adresează funcţionarilor primăriei în scopul obţinerii unor acte, iar 20% solicită o consultaţie.

Date statistice privind numărul de persoane care au beneficiat de următoarele servicii prestate de APL:

Denumirea indicatorilor	2013	2014	2015	½ 2016
CertIFICATE de urbanism	27	32	20	20
Autorizaţii de construcţii	18	18	15	16
Autorizaţii de funcţionare a unităţilor comerciale	251	86	96	119

4.9.3 Managementul serviciilor publice

În oraş activează 2 întreprinderi municipale fondate de APL 2 (Î.M. „Gospodăria Comunal – Locativă”, Î.M. „Apă Canal”)

Tipurile de servicii furnizate de către întreprinderile municipale includ asigurarea cu apă a locuitorilor oraşului, deservirea blocurilor de locuit, curăţirea şi amenajarea străzilor, colectarea deşeurilor.

⁵ Raport: Evaluarea gradului de satisfacţie privind prestarea serviciilor publice, or.Cantemir.

4.9.4 Managementul finanțelor publice locale, proprietatea publică și implementarea proiectelor finanțate din exterior

Analiza managementului finanțelor publice pentru perioada evaluată relevă următoarele: cheltuielile efective realizate în comparație cu cheltuielile inițial aprobate în bugetul local pe ultimii trei ani analizați au crescut cu 14-28 %. Veniturile proprii ale administrației publice locale pentru ultimii trei ani analizați au crescut cu 28,4%.

Cu referire la volumul veniturilor proprii realizate prin colectarea taxelor și impozitelor locale observăm că volumul taxelor impozitelor pe proprietate colectate sunt mai mici cu 29,8 % în anul 2013 și respectiv cu 27,1% în anul 2014. În anul 2015 colectarea taxelor pe impozitul pe proprietate a crescut cu 34% .

Impozitul pe venit al persoanelor fizice a înregistrat o creștere mai semnificativă în anul 2015 cu 32%.

Volumul veniturilor proprii realizate prin colectarea taxelor și impozitelor locale			
Planificate	2013 (mii lei)	2014 (mii lei)	2015 (mii lei)
Impozit pe proprietate	191,0	186,3	114,5
Impozit funciar	5,3	10,0	-
Impozit pe venit persoane fizice	1398,0	1530,0	917,4
Taxe locale	973,6	1107,9	1083,8
Alte venituri fiscale total și nefiscale	-	-	-
Colectate	2013 (mii lei)	2014 (mii lei)	2015 (mii lei)
Impozit pe proprietate	134,1	135,9	153,5
Impozit funciar	10,1	1,4	2,0
Impozit pe venit persoane fizice	1400,5	1564,1	1213,3
Taxe locale	1031,2	1027,6	1346,0

Sursa: APL

4.9.5 Transparența luării deciziilor

În perioada 2013-2015 Consiliul orașănesc Cantemir a elaborat 545 proiecte de decizii, în mediu 182 decizii/an. În aceeași perioadă au fost adoptate 507 decizii sau în mediu 169 decizii/an.

Pentru asigurarea participării locuitorilor comunității în procesul decizional se utilizează: a) Anunțul pe larg și/sau expedierea invitațiilor pentru ședințele consiliului local; b) Colectarea mai multe propuneri și inițiative de la locuitorii comunității.

Pentru asigurarea transparenței procesului decizional se utilizează următoarele mecanisme: Panoul informativ în cadrul primăriei; Ziarul local publică periodic informații ample și relevante privind procesul decizional local; Site Internet actualizat în mod periodic.

Conform Raportului de evaluare a gradului de satisfacție privind prestarea serviciilor publice, or.Cantemir ⁶ Implicarea cetățenilor în activitățile informative și consultative organizate de

⁶ Raport: Evaluarea gradului de satisfacție privind prestarea serviciilor publice, or.Cantemir, 2013

către reprezentanții primăriei orașului Cantemir este una destul de redusă, doar 9% dintre locuitorii acestei urbe participă la ședințe, dezbateri sau audieri publice. De cele mai multe ori, persoanele care iau parte în cadrul ședințelor sau a altor tipuri de activități informative organizate sub egida primăriei, sunt informați de către un reprezentant al primăriei sau prin intermediul panourilor informative ale primăriei.

4.9.6 Capacitatea factorului uman din APL & evaluarea resurselor

În primăria orașului Cantemir, conform structurii aprobate sunt 14 unități. Din numărul total al personalului angajat la primărie 11 sunt femei și 4 bărbați. Din numărul total de salariați ai instituției 3 sunt de etnie ucraineană.

nr. d/o	Denumirea funcției	Total unități
1	Primar	1,0
2	Vice-primar	1,0
3	Secretar al consiliului	1,0
4	Specialist in problemele perceperii fiscale, persoane fizice	1,0
5	Specialist in probleme juridice	1,0
6	Specialist pentru reglementarea regimului funciar	0,5
7	Contabil-șef	1,0
8	Contabil-șef adjunct	1,0
9	Specialist pentru planificare	1,0
10	Specialist tineret si sport; recrutare, completare si încorporare	1,0
11	Secretar-dactilograf	1,0
12	Conducător-auto	1,0
	Total	11,5
1.	Contabil de salarizare	0,5
2	Contabil pentru evidența materialelor	0,6
3	Garda populara	1
4	Specialist atragerea investitiilor	1
5	Persoana de deservire	1
	Total	4,1
1	Sectia inverzire	12,5

Consiliul orășnesc este format din 13 consilieri.

Principalele probleme cu care se confruntă autoritățile publice locale sunt:

- Dotare insuficientă cu echipament IT corespunzător;
- Lipsa resurselor financiare pentru dezvoltarea profesională a funcționarilor din cadrul primăriei, dar și a consilierilor;
- Lipsa unei baze de date ce ar asigura memoria instituțională a instituției;
- Nivel sporit de migrație a tinerilor specialiști;
- Lipsa unui plan de activitate cu termeni și responsabili concreți;
- Lipsa panourilor publicitare în sectorul individual al orașului;
- Nivel scăzut de participare a cetățenilor în procesul decizional.

4.9.7 Probleme Prioritare de Rezolvat până în 2022

Evaluarea complexă a situației existente și dezbateră diagnosticului cu Grupul Local de Inițiativă au evidențiat următoarele 15 cele mai presante și prioritare probleme ale orașului Cantemir, care necesită a fi rezolvate până la sfârșitul anului 2020:

1. Parcul public central din orașul Cantemir nu este suficient de amenajat și atractiv pentru populația orașului, fiind principalul loc de odihnă și agrement al populației. Este necesar de renovat și modernizat, deoarece constituie cartea de vizită a orașului.
2. Pe teritoriul orașului nu există bazine acvatice și umbrela verde a orașului este insuficientă în sezonul cald de a oferi umbră, răcoare și a preveni insolația populației și, în special, a copiilor. Este necesar de construit un havuz pe teritoriul parcului public central.
3. Calitatea apei potabile de care beneficiază populația orașului și a câtorva localități megieșe (Cania și Porumbesti conectate la peductul centralizat de ÎM Apă-Canal Cantemir) pe timp de iarnă nu corespunde cerințelor chimico-bacterologice. Aceasta se datorează tratării neadecvate a apei din cauza temperaturilor scăzute la stația de tartare Cantemir. Este necesară construcția rețelei de încălzire pentru ameliorarea temperaturii într-un spațiu de 2000 m³ de la stația de tratare.
4. Pe teritoriul orașului nu există o scenă de vară sau un amfiteatru, care să constituie un loc de aglomerare a populației în perioada caldă a anului. În instituțiile din oraș activează mulți tineri și elevi talentați, care din cauza lipsei spațiului amenajat nu își pot promova și dezvolta talentul.
5. Lipsa unui centru de servicii sociale pentru bătrâni, unde să fie oferite serviciile unei cantine sociale, spălătorie socială și baie pentru persoanele din grupurile dezavantajate din oraș.
6. Insuficiente spații de parcare amenajate pe teritoriul orașului, deaceea mașinile parchează pe trotuare și îl deteriorează
7. Nu sunt amenajate spații de parcare între clădiri și în diferite sectoare a orașului
8. Problema câinilor vagabonzi, care reprezintă un pericol din ce în ce mai mare
9. Lipsa serviciilor pentru persoane cu dizabilități fizice și mentale, nu există nici un centru pentru aceste categorii de populație
10. Locurile de depozitare a gunoiului nu sunt amenajate, ele sunt deschise și prezintă pericole pentru sănătatea populației și pentru mediul ambiant. Acest fapt favorizează apariția gunoiștilor spontane.
11. Lipsa rețelei de canalizare pentru locuitorii din sectorul particular
12. Lipsa stației de tratare a apelor uzate și pericolul poluării apei, în special, prin deversările în râul Prut, și a solului și aerului
13. Necesitatea amenajării unei piețe agricole angro pentru comercianții de produse agricole din raion și regiune
14. Lipsa condițiilor de odihnă și agrement pentru tineri, nu există un centru sportiv și nici posibilități pentru odihnă activă și întremarea sănătății
15. Este necesar de instalat sistem de supraveghere video pentru a proteja bunurile private și publice în localitate. Dar și rezultatele proiectelor investiționale.
16. Întreprinderea Municipală "Apă-Canal Cantemir" necesită a fi dotată cu utilaje și echipamente noi pentru a îmbunătăți calitatea și eficiența serviciilor prestate populației.

4.9.8. ANALIZA SWOT A ORAȘULUI CANTEMIR

Analiza SWOT reprezintă un pas important în analizarea situației social-economice a unei comunități. Evaluarea punctelor tari, a celor slabe, a oportunităților și a riscurilor prin intermediul unei analize SWOT este un proces esențial care poate oferi o perspectivă nouă în ceea ce privește potențialele probleme și puncte critice care afectează o comunitate.

Analiza SWOT a fost elaborată în mod participativ. Procesul a început prin efectuarea unei liste a punctelor tari și a celor slabe interne din comunitate. Apoi au fost discutate oportunitățile externe și riscurile care pot afecta dezvoltarea continuă a comunității. Scopul principal al analizei SWOT este de a identifica și atribui fiecare factor semnificativ la una din cele patru categorii: puncte tari, slabe, oportunități și riscuri, astfel încât să se obțină o perspectivă obiectivă a situației existente în comunitate. Analiza reprezintă un instrument util în dezvoltarea strategiei locale de dezvoltare socio-economică integrată a orașului Cantemir.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> + Așezare geografică favorabilă a orașului; + Condiții favorabile pentru activități agricole și non-agricole; + Experiență în elaborarea și implementarea proiectelor; + Existența 314 agenți economici; + Rețea de instituții ale educației: 2 grădinițe, 2 licee, 1 gimnaziu; 1 școală de muzică; + Tineri activi și Senat al elevilor; + Centru de Creație pentru copii; + Casa Raională de Cultură; + Centrul al Medicilor de Familie; + Medicină Preventivă; Clubul elevilor Taekwando-CRC; + Echipe de fotbal și baschet; + Gara Auto; + Bază de taxi; + Abilități de lucru cu donatorii și partenerii de dezvoltare; + Aderarea la Convenția Primarilor Europeni; + Parteneriat cu Agenția Ecologică; + Rețele de apeduct renovate în proporție de 100%; + Experiență în cooperare intercomunitară; + Acoperire 100% cu rețele de telecomunicații; + Gazificarea orașului 100%; + Constituirea Asociației Cantemirenilor 	<ul style="list-style-type: none"> - Nivel scăzut al rezultatelor în sectorul de producere; - Lipsa specialiștilor calificați; - Climat nefavorabil pentru inițierea și dezvoltarea afacerilor și atragerea investițiilor; - Tendințe demografice nefavorabile (îmbătrânirea populației, migrația populației); - Lipsa parteneriatului public-privat; - Conexiune slabă dintre APL și mediul de afacere; - Capacități reduse a APL privind dezvoltarea sectorului economic; - Gestionarea inefficientă a patrimoniului public; - Lipsa resurselor financiare pentru dezvoltarea profesională a specialiștilor din APL; - Dotare insuficientă cu echipament IT a instituțiilor publice; - Capacități reduse de planificare; - Lipsa unui Plan de activități cu termeni și responsabili concreți; - Lipsa unei baze de date care ar asigura memoria instituțională a APL; - Insuficiența resurselor financiare pentru alimentarea elevilor; - Condiții nefavorabile pentru activitățile extracuriculare a elevilor; - Lipsa unui cămin și a unei cantine pentru elevii din cele două licee; - Lipsa obiectivelor turistice în oraș; - Lipsa unui Centru de Plasament pentru bătrâni, copii, mame singure; - Lipsa cantinei sociale; - Nivel sporit de migrare a tinerilor specialiști; - Lipsa lucrătorului medical în instituțiile de învățământ preșcolar și preuniversitare;

<p>de pretutindeni + Experiență în colectarea de fonduri pentru proiecte de dezvoltare locală, inclusiv prin crowdfunding</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa Consiliului Local al tinerilor; - Lipsa terenului de fotbal; - Lipsa secțiilor sportive; - Lipsa sălilor de sport dotate cu echipament sportiv; - Lipsa antrenorilor sportivi; - Defrișări necontrolate a fișiiilor forestiere; - Sistem de canalizare învechit și; - Lipsa rețelei de canalizare în sectorul individual; - Lipsa rețelelor de evacuare a apelor fluviale; - Lipsa unei stații de epurare a apei; - Nivel scăzut de educație ecologică a populației; - Lipsa unui ONG de mediu în oraș; - Lipsa proiectelor de mediu; - Nivel scăzut de educație în utilizarea tehnologiilor nepoluante Lipsa specialiștilor în scrierea proiectelor; - Responsabilizare scăzută a populației cu privire la poluarea mediului; - Lipsa iluminatului stradal, drumurilor și trotuarilor în sectorul individual;
<p>OPORTUNITĂȚI</p>	<p>AMENINȚĂRI</p>
<p>+ Politici și strategii la nivel naționale care susțin dezvoltarea locală; + Programe internaționale de susținere a mediului de afaceri (PARE; 1+1, FIDA, RISP, PNAET); + Dezvoltarea și promovarea structurilor asociative; + Valorificarea potențialului turistic; + Dezvoltarea afacerilor transfrontaliere cu România; + Colaborarea cu localitățile înfrățite; + Dezvoltarea cooperării intercomunitare; + Existența surselor alternative de energie; + Așezarea geografică, vecinătate cu UE; + Podul multifuncțional, drum de importanță națională, calea ferată; + Fondul Național de Dezvoltare Regională, Fondul Rutier, Fondul Național Ecologic; + Implicarea activă și cu experiență a persoanelor întoase de la munca de peste hotare; + Crearea asociațiilor de locatari; + Participarea la evenimentele culturale și sportive naționale și internaționale + Consolidarea relațiilor cu migrații și</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sistarea de către partenerii de dezvoltare resurselor financiare; - Cadrul regulatoriu instabil; - Instabilitate economică; - Instabilitate politică; - Intensificarea hazardelor naturale; - Autonomie locală și descentralizare limitată; - Politizarea administrației publice; - Durabilitate scăzută a acordurilor de cooperare între APL comunităților; - Calamități naturale; - Lipsa resurselor financiare la nivel local; - Nivel scăzut de implicare a populației; - Lipsa culturii de exploatare a drumurilor, rețelelor de apă, și de canalizare, rețelelor de gaz, a sistemului de iluminat stradal; - Creșterea nivelului de morbiditate a locuitorilor orașului; - Sporirea gradului de migrație a populației din oraș inclusiv a tinerilor specialiști; - Nivel scăzut de implicare a Agențiilor Economice.

V. OBIECTIVE ȘI PRIORITĂȚI

VIZIUNEA strategică a orașului Cantemir

Orașul Cantemir – oraș agroindustrial și ecologic, cu infrastructura bine dezvoltată, și centrul cultural-turistic cu zone de agrement bine amenajată, cu locuitorii promotori ai tradițiilor naționale și locale, ce vor fi în simbioza cu noile tehnologii informaționale.

MISIUNEA APL pentru realizarea viziunii este:

Creșterea nivelului de trai al locuitorilor, crearea locurilor de muncă, crearea condițiilor pentru atragerea investitorilor și crearea noilor întreprinderi, prestarea serviciilor de calitate populației, inclusiv grupurilor vulnerabile, creșterea transparenței decizionale.

5.2. Principii și valori

Întru realizarea viziunii și misiunii localității, cetățenii comunității și administrația publică locală vor respecta și împărtăși anumite valori comune, prin urmare activitatea și dezvoltarea ei strategică trebuie să fie guvernată de:

- Principialitate
- Punctualitate
- Responsabilitate
- Operativitate
- Receptivitate
- Obiectivitate
- Disciplină
- Competență
- Exigență
- Toleranță
- Legalitate
- Inițiativă
- Bunăvoință
- Omenia
- Sinceritatea

Principialitatea – principiul de bază în activitatea administrației publice locale și în relațiile cu agenții economici, sectorul asociativ, cetățeni cum scopul menținerii unei relații de lucru cu toți solicitanții de servicii.

Punctualitatea reprezintă o calitate a comunității care se manifestă prin îndeplinirea întocmai a obligațiunilor și planurilor ce stau în fața fiecărui membru a comunității.

Responsabilitate – această valoare se manifestă prin profesionalism și rapiditate în soluționarea problemelor de interes local, responsabilitate pentru funcția pe care o deține, responsabilitatea față de sarcinile abordate. Această valoare va avea drept rezultat obținerea unor performanțe mai înalte, facilitând realizarea scopurilor și îndeplinirea misiunii.

Operativitate – administrația publică locală și comunitatea locală sunt corecți în rezolvarea problemelor orașului și în atitudinea unul față de altul și nu-și permit promisiuni goale. În relațiile cu actorii externi și interni este necesar de a obține maximum posibil avantaje în favoarea comunității. Calitate extrem de necesară pentru toți liderii de opinie și liderii administrației publice locale.

Obiectivitate – în relațiile dintre administrația publică locală și sectorul comunitar, între cetățeni, precum și în relațiile cu actorii externi se dorește o abordare în mod cât mai sincer și

mai vizibil a problemelor de comunicare și colaborare, optând pentru elaborarea și respectarea unui comportament rezonabil.

Disciplină – o calitate care se manifestă prin cerințe înalte față de propria persoană în primul rând și care se educă tinerei generații.

Competență – comunitatea se caracterizează printr-un nivel înalt de cultură, specialiști cu studii superioare în diferite domenii, colaborare eficientă a specialiștilor din diferite ramuri de activitate.

Toleranță – abilitate cetățenilor de a găsi limbă comună cu grupurile de influență, cu actorii externi cu scopul mobilizării resurselor interne și atragerea resurselor externe pentru menținerea unei atmosfere binevoitoare în comunitate.

Legalitate – această valoare este cheia succesului pentru obligațiile asumate și asigură o dezvoltare durabilă a comunității.

Inițiativa – printr-o coeziune internă a întregii comunități locale, vor realiza scopurile și obiectivele propuse și să identifice modalități și opțiuni noi pentru protejarea drepturilor și intereselor cetățenilor orașului.

Bunăvoința – calitate care ne caracterizează că putem fi binevoitori cu toții, receptivi la greutățile altora.

3.2. Obiective strategice, priorități și măsuri

Obiectivele strategice stabilesc direcțiile majore de intervenție ale Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică Locală Cantemir 2020 și sunt țargetate spre garantarea unei abordări complexe a măsurilor propuse și asigurarea sinergiei acestora. Atingerea dezideratului dorit poate fi asigurată prin realizarea următoarelor obiective strategice de dezvoltare:

OS 1. Consolidarea capacităților Administrației Publice Locale

OS.2. Relansarea dezvoltării economice, valorificarea potențialului și resurselor locale și atragerea investițiilor

OS 3. Modernizarea infrastructurii orașului conform standardelor europene

OS 4. Îmbunătățirea calității mediului prin aplicarea tehnologiilor nepoluante. Dezvoltarea surselor alternative de energie și responsabilizarea societății

OS 5. Eficientizarea serviciilor sociale conform standardelor europene

OS 6. Consolidarea cooperării intercomunitare și internaționale

VI. PLANUL DE ACȚIUNI PRIVIND REALIZAREA STRATEGIEI LOCALE DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ INTEGRATĂ A ORAȘULUI Cantemir pentru 5 ani, 2018-2022.

**OBIECTIV STRATEGIC 1:
CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE.**

Priorități:

1. Asigurarea transparenței și activității APL.
2. Dezvoltarea profesională a funcționarilor publici și a consilierilor locali.
3. Asigurarea APL a orașului Cantemir cu programe computerizate și echipament modern.
4. Consolidarea relațiilor cu societatea civilă.
5. Consolidarea cooperării cu cantemirenii de pretutindeni.

Nr.	Măsurile	Termen de implementare 2018-2022				Costul (lei)	Resurse financiare		Responsabili
							Locale	Externe	
Prioritate 1: Asigurarea transparenței și activității APL.									
1	Crearea unui panou informativ cu indicatori a serviciilor publice		*			40000	8000	32000	Tabureanu, Bazilevici
2	Instituirea unui Buletin Informativ „Monitorul de Cantemir” cu publicarea actelor normative.		*			20000	20000		Primar, Jurist
3	Crearea unui panou informativ electronic pentru informarea operativă a cetățenilor		*			100000		100000	Tabureanu, Bazilevici
4	Elaborarea unui plan de acțiuni pentru asigurarea transparenței decizionale	*							Popa Lidia
5	Crearea și menținerea a 3 panouri informative instalate în oraș	*				15000		15000	Tabureanu, Bazilevici
Obiectiv specific 2: Dezvoltarea profesională a funcționarilor publici și a consilierilor locali.									
1	Elaborarea unui plan de acțiuni privind perfecționarea funcționarilor și consilierilor	*	*	*	*	5000	5000		Goropceanu Emilia
2	Alocarea surselor financiare pentru cursurile de perfecționare	*	*	*	*	10000	10000		Novitchi Sfetlana

	semestriale								
3	Schimbul de experiență a funcționarilor și consilierilor prin organizarea vizitelor de studiu	*	*	*	*	60000	60000		Primar, Novitchi
4	Perfecționarea sistemului de evaluare a funcționarilor publici și stimularea lor	*	*						
Obiectiv specific 3: Asigurarea APL a orașului Cantemir cu programe computerizate și echipament modern.									
1	Procurarea echipamentului IT modern	*	*	*	*	120000	120000		Popa, Novitchi
2	Procurarea și instalarea programelor speciale pentru contabilitate, achiziții, cadastru, etc	*	*	*	*	40000	40000		Popa, Novitchi
3	Instruirea specialiștilor privind operarea programelor speciale	*	*	*	*				Primar
Obiectiv specific 4: Consolidarea relațiilor cu societatea civilă.									
1	Implicarea reprezentanților ONG în elaborarea și discutarea proiectelor de decizii, planurilor și strategiilor de dezvoltare locală	*	*	*	*			10000	Tabureanu, Bazilevici, Goropceanu
2	Acordarea suportului în crearea și funcționarea ONG privind problemele copiilor, tineretului, persoanelor cu dizabilități și marginalizate	*	*	*	*				Tabureanu, Bazilevici, Goropceanu
3	Elaborarea planului de acțiuni de colaborare cu ONG locale		*						Tabureanu, Bazilevici, Goropceanu
4	Organizarea trimestrială a întrunirilor APL-ONG	*	*	*	*				Tabureanu, Bazilevici, Goropceanu
Obiectiv specific 5: Consolidarea cooperării cu cantemirenii de pretutindeni									
1	Consolidarea Asociației Cantemirenilor de pretutindeni	*	*	*	*	-	-	-	Ciubaciuc R., Tabureanu V.
2.	Asigurarea comunicării și consultării sistematice a migranților prin rețele de socializare și surse electronice existente	*	*	*	*	-	-	-	
3.	Atragerea continuă a noilor membri în Asociația Cantemirenilor de pretutindeni	*	*	*	*	-	-	-	Ciubaciuc R., Tabureanu V.

									Marcovanu I.
4.	Organizarea periodică a activităților cu implicarea băștinașilor (Ședințele AdB, Zilele Diasporei)	*	*	*	*	10000	4000	6000	Ciubaciuc R., Tabureanu V. Marcovanu I.
5.	Completarea și actualizarea continuă a bazei de date	*	*	*	*	-	-	-	Ciubaciuc R., Tabureanu V. Marcovanu I.
6.	Implementarea inițiativelor și proiectelor de dezvoltare locală	*	*	*	*	-	-	-	Ciubaciuc R., Tabureanu V. Marcovanu I.
7.	Identificarea de resurse financiare pentru instituirea unei funcții permanente de consolidare a relațiilor cu diaspora		*			50000 MDL	50000 MDL		Ciubaciuc R., Consiliul Orășenesc

OBIECTIV STRATEGIC 2.

RELANSAREA DEZVOLTĂRII ECONOMICE, VALORIFICAREA POTENȚIALULUI ȘI A RESURSELOR LOCALE ȘI ATRAGEREA INVESTIȚIILOR.

Priorități:

1. Consolidarea capacităților privind identificarea și promovarea potențialului investițional local
2. Crearea condițiilor avantajoase pentru potențialii investitori și diversificarea activităților economice.
3. Asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea afacerilor promovate de tineri și de persoanele din migrație
4. Promovarea produselor locale și încurajarea competitivității economice.

Nr.	Măsură	Termen de implementare 2018-2020				Costul (lei)	Resurse financiare		Responsabili
							Locale	Externe	
Obiectiv specific 1. Consolidarea capacităților privind identificarea și promovarea potențialului investițional local									
1.	Inventarierea spațiilor, terenurilor și altor active locale disponibile pentru atragerea de investiții	*	*	*		100000	80000	20000	Primăria, agenții economici proprietari
2.	Înregistrarea activelor investiționale ale orașului	*	*	*	*	300000	200000	100000	Primăria, agenții

									economici proprietari
3.	Crearea Consiliului Economic Local și asigurarea funcționalității lui	*	*	*	*	10000	5000	5000	Primarul, agenții economice
4.	Elaborarea Ghidului investițional al localității și a oportunităților de investiții în oraș	*	*	*	*	25000	10000	15000	Primăria, AdB, responsabilul pe migrație
5.	Promovarea oportunităților de investiții ale localității	*	*	*	*	50000	10000	40000	Primăria, agenții economice
6.	Inventarierea zonelor și obiectelor cu potențial de atragere a turiștilor	*	*	*	*	5000	5000		Primăria, agenții economice
7.	Promovarea și încadrarea orașului în circuitele turistice din Euroregiunea Dunărea de Jos și Regiunea de dezvoltare Sud	*	*	*	*	5000	5000		Primăria, agenții economice
Obiectiv specific 2: Crearea condițiilor avantajoase pentru potențialii investitori și diversificarea activităților economice									
1.	Elaborarea și actualizarea anuală a studiului pieței forței de muncă din localitate	*	*	*	*	50000	20000	30000	Primăria,
2.	Identificarea și realizarea programelor de creștere a calificării forței de muncă	*	*	*	*	20000		20000	Primăria, agenții economice
3.	Elaborarea studiului de fezabilitate și promovarea creării Parcului industrial Cantemir-Fălticium	*	*	*	*	200000	100000	100000	Primăria
4.	Elaborarea și actualizarea anuală a Registrului lucrărilor în interes public	*	*	*	*	5000	5000		Primăria
5.	Crearea unei piețe agroalimentare în orașul Cantemir	*	*				5 mil		Primăria în parteneriat cu sectorul privat
6.	Completarea paginii web a primăriei cu compartimentul „Dezvoltarea economică”	*	*	*	*				Primăria
7.	Susținerea antreprenorilor începători pentru participarea la incubatoarele din regiune	*	*	*	*				Primăria, agenții economice
Obiectiv specific 3. Asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea afacerilor promovate de tineri și de persoanele din migrație									
1.	Elaborarea documentației tehnice necesare și crearea	*	*			50000		50000	Primăria

	incubatorului de afaceri Cantemir								
2.	Acordarea ajutorului informațional și metodologic din partea Primăriei pentru locuitori (inclusiv pentru băștinașii plecați peste hotare) în privința oportunităților economice (granturi, credite preferențiale, idei de afaceri viabile, etc.)	*	*	*	*				Primăria
3.	Promovarea bunurilor imobile, a spațiilor și terenurilor, care pot fi oferite migranților pentru dezvoltarea afacerilor noi în localitate	*	*	*	*				Primarul, Inginerul cadastral
4.	Promovarea afacerilor lansate în comunitate de către migranți	*	*	*	*	-	-	-	Primăria, agenții economici, ADB
5.	Instituirea unor facilități și a unui mecanism de susținere a migranților interesași de dezvoltarea afacerilor la Cantemir	*	*	*	*	-	-	-	Primarul, Consiliul Orășenesc, Președintele și vicepreșed. ADB
6.	Identificarea și promovarea elementelor de brand locale		*	*	*	-	-	-	Primarul, președintele ADB
Obiectiv specific 4: Promovarea produselor locale și încurajarea competitivității economice.									
1.	Elaborarea studiului privind revitalizarea capacități de procesare a produselor agricole și noi non-agricole	*	*	*	*	20000	20000		Primăria
2.	Elaborarea și actualizarea catalogului produselor autohtone locale și publicarea pe pagina web	*	*	*	*				Primăria
3.	Organizarea expoziției anuale de produse autohtone	*	*	*	*				Primăria, agenții economici
4.	Analiza detaliată a problemelor de infrastructură și realizarea proiectelor de dezvoltare și reabilitare a infrastructurii de suport a afacerilor		*	*	*				Primăria

OBIECTIV STRATEGIC 3
MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII ORAȘULUI CONFORM STANDARDELOR EUROPENE.

Priorități:

1. Construcția și extinderea sistemului de canalizare.
2. Reabilitarea și modernizarea drumurilor și trotuarelor, inclusiv amenajarea orașului.
3. Dezvoltarea zonelor de agrement.
4. Îmbunătățirea valorificării patrimoniului local.
5. Extinderea și modernizarea rețelelor de iluminare stradală.
6. Implementarea sistemului integrat al managementului deșeurilor solide.

Nr.	Măsurile	Termen de implementare				Costul (lei)	Resurse financiare		Responsabili
		2017	2018	2019	2020		Locale	Externe	
Obiectiv specific 1: Construcția și extinderea sistemului de canalizare.									
1	Reconstrucția și extinderea sistemului de canalizare a orașului	*	*	*					Primar
2	Dezvoltarea capacităților prestatorilor de servicii	*	*	*					Primar
3	Mobilizarea populației pentru conectarea la sistemul de canalizare		*	*					Primar
Obiectiv specific 2: Reabilitarea și modernizarea drumurilor și trotuarelor, inclusiv amenajarea orașului.									
1	Elaborarea planului urbanistic general (PUG) și sectorial		*	*					Graur
2	Elaborarea proiectelor în domeniul DL în conformitate cu PUG			*					Tabureanu
3	Implementarea proiectelor în domeniul DL în conformitate cu PUG			*					Tabureanu
4	Organizarea concursului „Cea mai curată curte”	*	*	*	*			100000	Novitchi, Popa
Obiectiv specific 3: Dezvoltarea zonelor de agrement.									
1	Elaborarea proiectelor de amenajare și învierzire	*	*					50000	Tabureanu, Bazilevici

2	Identificarea surselor de finanțare		*	*					Taburenu, Bazilevici
3	Implementarea proiectelor investiționale		*	*	*				Taburenu, Bazilevici
Obiectiv specific 4: Îmbunătățirea valorificării patrimoniului local.									
1	Inventarierea și înregistrarea patrimoniului local	*	*	*	*		100000		Graur, novitchi
2	Ținerea registrului patrimoniului	*	*	*	*				Graur
Obiectiv specific 5: Extinderea și modernizarea rețelelor de iluminare stradală.									
1	Implementarea proiectelor de iluminare stradală	*							Primar
2	Instalarea sistemului de supraveghere video	*	*	*	*		400000		Primar
Obiectiv specific 6: Implementarea sistemului integrat al managementului deșeurilor solide.									
1	Implementarea proiectelor de regionalizare a SMDS	*	*	*	*			120000	Primar, Tabureanu
2	Modernizarea platformelor de colectare a deșeurilor		*	*				100000	Tabureanu, Bazilevici

**OBIECTIV STRATEGIC 4
ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII MEDIULUI PRIN APLICAREA TEHNOLOGIILOR NEPOLUANTE, DEZVOLTAREA SURSELOR ALTERNATIVE DE ENERGIE ȘI RESPONSABILIZAREA SOCIETĂȚII.**

Priorități:

1. Eficientizarea managementului deșeurilor.
2. Promovarea surselor alternative de energie.
3. Sporirea nivelului de conștientizare a populației față de mediu.
4. Dezvoltarea și valorificarea spațiilor vierzi.

Nr.	Măsurile	Termen de implementare				Costul (lei)	Resurse financiare		Responsabili
		2017	2018	2019	2020		Locale	Externe	

Obiectiv specific 1: Eficientizarea managementului deșeurilor.									
1	Extinderea serviciilor de salubritate de către ÎM în localitățile raionului		*	*			150000	3500000	Primarul, Bagrin Serghei
2	Perfecționarea actelor de funcționare a ÎM (delegarea responsabilităților, regulament, etc)	*							Bagrin, Goropceanu
3	Crearea sistemului antiincendiar în preajma gunoiștii	*	*				50000		Primarul, Bagrin
4	Îngrădirea gunoiștii orașului		*						
	Plantarea zonei vierzi în jurul gunoiștei.	*	*	*	*		50000		Primarul, Bagrin
Obiectiv specific 2: Promovarea surselor alternative de energie.									
1	Instalarea panourilor fotovoltaice în grădinițe de copii		*						
2	Instalarea unei eoliene la IM Apa Canal statia de pompare				*		1 mil	1 mil	Tabureanu, Bazilevici
3	Promovarea tehnologiilor de creare a diverselor surse de energie printre antreprenorii din oraș	*	*	*	*				Tabureanu, Bazilevici
Obiectiv specific 3: Sporirea nivelului de conștientizare a populației față de mediu.									
1	Organizarea campaniei de promovare „Oraș curat”	*	*	*	*		20000		Novitchi, Bazilevici
2	Participarea primăriei la proiectele de mediu cu parteneri.	*	*	*	*				
3	Participarea la concursul „Un cer curat fără automobil”	*	*	*	*		20000	100000	Tabureanu, Bazilevici, Novitchi
Obiectiv specific 4: Dezvoltarea și valorificarea spațiilor verzi.									
1	Pavarea parcului central		*	*			500000	1 mil	Primarul
2	Curatarea Lacului din zona de agrement		*	*			300000	1 mil	Primarul
3	Amenajarea Zonei de agrement	*	*	*	*				
4	Reabilitarea zonei verzi Str. Basarabia 6 de-a lungul soselei	*						400000	Bazilevici

5.	Construirea și amenajarea a câte 1 izvor și 1 fântână pe an	*	*	*	*		200000	200000	Primarul, Popa
----	---	---	---	---	---	--	--------	--------	----------------

OBIECTIV STRATEGIC 5

EFICIENTIZAREA SERVICIILOR SOCIALE CONFORM STANDARDELOR EUROPENE.

Priorități:

1. Asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea și integritatea tinerilor în comunitate.
2. Crearea condițiilor pentru integrarea și socializarea oamenilor în etate (incluziune socială).
3. Crearea condițiilor pentru îmbunătățirea educației de calitate.
4. Dezvoltarea și promovarea valorilor culturale.
6. Promovarea și asigurarea modului sănătos de viață.

Nr.	Măsurile	Termen de implementare				Costul (lei)	Resurse financiare		Responsabili
		2017	2018	2019	2020		Locale	Externe	
Obiectiv specific 1: Asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea și integritatea tinerilor în comunitate.									
1	Constituirea Consiliului local al tinerilor	*							Tabureanu, Bazilevici
2	Crearea unui cămin studentesc pentru liceeni		*						Primarul
3	Crearea unei cantine pentru elevi		*					100000	Primarul
4	Crearea unui centru sportiv pentru tineret			*			50000	50000	Primarul, președintele AdB
Obiectiv specific 2: Crearea condițiilor pentru integrarea și socializarea oamenilor în etate (incluziune socială).									
1	Crearea unui centru de zi pentru persoane social vulnerabile				*		30000		Primarul, președintele AdB
2	Organizarea unui grup de voluntari pentru susținerea familiilor vulnerabile	*	*	*	*		10000		Tabureanu, Bazilevici

3	Crearea unui azil pentru bătrâni				*		100000	900000	Primarul, Tabureanu, Bazilevici, președintele AdB
4	Organizarea activităților de caritate	*	*	*	*				Popa, Novitchi, președintele AdB
Obiectiv specific 3: Crearea condițiilor pentru îmbunătățirea educației de calitate.									
1	Participarea elevilor la olimpiadele raionale și republicane	*	*	*	*		40000		Novitchi, Popa
2	Schimbarea ferestrelor la biblioteca publică raională – e de competența consiliului raional		*						
3	Dotarea cu mobilier a bibliotecii publice raionale			*					Primarul, președintele AdB
4	Crearea unei scene de vară			*					Primarul, președintele AdB
5	Crearea unui club de discuții pentru tineri	*							Tabureanu, Bazilevici
Obiectiv specific 4: Dezvoltarea și promovarea valorilor culturale.									
1	Organizarea Hramului orașului Cantemir	*	*	*	*				Bazilevici
2	Participarea la Festivalul „Joc și cântec de la Prut”	*	*	*	*				Bazilevici, președintele AdB
3	Participarea la concursul interpreților „Crizantema albă”	*	*	*	*				Bazilevici
4	Participarea Festivalul raional al obiceiurilor de iarnă	*	*	*	*				Bazilevici, președinteșe AdB
5	Participarea la concursul național literar „La izvoarele înțelepciunii”	*	*	*	*				Bazilevici

Obiectiv specific 5: Promovarea și asigurarea modului sănătos de viață										
1	Organizarea maratonului anual	*	*	*	*					Bazilevici
2	Participarea la competițiile sportive din raion	*	*	*	*					Bazilevici
3	Participarea la evenimentul „La hanul haiducului”	*	*	*	*					Bazilevici
4	Crearea unui teren de tenis de câmp				*					Tabureanu, Bazilevici

OBIECTIV STRATEGIC 6 CONSOLIDAREA COOPERĂRII INTERCOMUNITARE ȘI INTERNAȚIONALE

Priorități:

1. Consolidarea cooperării intercomunitare cu localitățile adiacente pentru crearea și dezvoltarea de servicii intercomunitare noi
2. Dezvoltarea parteneriatelor internaționale

Nr.	Măsurile	Termen de implementare				Costul (lei)	Resurse financiare		Responsabili
		2017	2018	2019	2020		Locale	Externe	
Obiectiv specific 1: Consolidarea cooperării intercomunitare cu localitățile adiacente pentru crearea și dezvoltarea de servicii intercomunitare noi									
1	Consolidarea parteneriatului cu localitățile vecine în prestarea serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă (s. Cania, Porumbesti, Antonești...)	*	*						Primarul, primarii satelor vecine
2.	Dotarea ÎM Apă-Canal Cantemir cu utilaje și echipamente pentru prestarea serviciilor de evacuare a deșeurilor lichide localităților învecinate		*	*		450000 MDL (25000 USD)	200000 MDL	250000 MDL	Primarul, șeful ÎM Apă-Canal Cantemir
3.	Coagularea eforturilor dintre APL Cantemir și a localităților vecine în dezvoltarea unui serviciu eficient și rentabil de salubritate		*	*	*				Primarul, șeful ÎM Apă-Canal Cantemir
4.	Construcția trotuarului care unește or. Cantemir cu s. Cania cu		*	*					Primarul,

	lungimea de ...km								primarul s. Cania, migranții, AdB
2. Dezvoltarea parteneriatelor internaționale									
1	Identificarea localităților din România pentru extinderea parteneriatelor transfrontaliere și internaționale	*	*	*	*	20000 MDL	10000 MDL	10000 MDL	Primarul localității
2.	Implicarea migranților pentru facilitarea dezvoltării parteneriatelor și înfrățirilor cu localitățile din țările de destinație a acestora	*	*	*	*	-	-	-	Primarul, președintele și vicepreședinții AdB
3.	Identificarea migranților pentru realizarea în comun a Programului de cooperare Descentralizată	*	*	*	*	-	-	-	Primarul, președintele și vicepreședinții AdB
4	Atragerea partenerilor naționali și internaționali în scrierea de proiecte și atragerea de fonduri	*	*	*	*	-	-	-	Primarul, președintele și vicepreședinții AdB

6.1. Riscuri și impedimente de implementare a strategiei

Realizarea efectivă a acțiunilor propuse în Strategia de dezvoltare poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare. Riscurile și impedimentele aferente implementării strategiei de dezvoltare pot fi divizate în două categorii: interne și externe.

Domeniu	Descriere
<i>Riscuri și impedimente interne</i>	
<i>Managementul implementării strategiei</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Experiență nesemnificativă în elaborarea, promovarea și gestionarea proiectelor de dezvoltare • Prevalarea intereselor personale • Resurse financiare limitate • Lipsa capacităților de atragere a investițiilor
<i>Parteneriat</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și comunitatea • Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților • Lipsa de experiență a structurilor societății civile, la nivel de oraș nu este înregistrat nici o asociație obștească • Neimplicarea partenerilor internaționali
<i>Dezvoltarea economică</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale
<i>Social</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale • Pauperizarea continuă a populației • Imigrarea forței de muncă
<i>Mediu</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Populație neconștientizată privind efectele poluarea mediului
<i>Riscuri și impedimente externe</i>	
<i>Cadrul politico-juridic</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Instabilitatea cursului politic • Contradicția și instabilitatea legislației în vigoare
<i>Relații parteneri externi</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale • Neimplicarea partenerilor internaționali
<i>Starea economiei</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Potențial investițional nevalorificat • Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare • Infrastructură de afaceri nedezvoltată.

VII. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI

Realizarea obiectivelor specifice se bazează pe utilizarea unor mecanisme clar definite, implementarea cărora se reflectă și este prezentă în Planul de acțiuni privind implementarea prezentei Strategii.

Monitorizarea constituie una din etapele importante a implementării strategiei și va servi la verificarea progresului și eficienței implementării strategiei, planului de acțiuni și a proiectelor.

Planul de evaluare și monitorizare a strategiei va fi elaborat de Comitetul de monitorizare și aprobat de către autoritățile executive după ce strategia va fi adoptată de consiliul local.

Monitorizarea acțiunilor administrației publice în atingerea scopului general al Strategiei intra în responsabilitatea Primarului și a Consiliului Local și va fi realizată de către Comitetul de monitorizare a implementării strategiei alcătuit din persoane din cadrul grupului coordonator, precum și din beneficiarii direcți ai strategiei: cetățeni activi, reprezentanți ai grupurilor comunitare, mediului de afaceri, societății civile, mass-media etc. Planul de monitorizare va fi elaborat ulterior adoptării Strategiei de către Consiliul local pentru fiecare trimestru împarte. Comitetul de monitorizare va raporta Primarului și Consiliului local privind mersul realizării acțiunilor Strategiei.

Procesul de raportare se va axa pe:

- raportarea trimestrială cu privire la proiectele și acțiunile implementate din cadrul Strategiei. Informația privind resursele și volumele valorificate va fi acumulată lunar de către subdiviziunile primăriei și Comitetul de monitorizare;
- raportarea simestrială cu privire la gradul de realizare a Planului de Acțiuni 2017-2020;
- raportarea anuală (realizată de Primar în colaborare cu Comitetul de monitorizare) cu privire la progresul în realizarea Strategiei socio-economice de dezvoltare a orașului.

Adițional raportării privind progresul obținut în procesul de realizare a Strategiei, fiecare gestionar de proiect trebuie să prezinte un raport detaliat la finalizarea implementării proiectului, care să evalueze succesele și insuccesele, să prezinte indicatorii realizați și să identifice impactul pe termen lung al acestuia.

Evaluarea implementării Strategiei va fi realizată de Primăria orașului (responsabil – Primarul) atât anual, cât și la finalizarea implementării Planului de acțiuni 2017-2020. Concluziile evaluării vor servi ca suport pentru elaborarea Planului de acțiuni pentru anii următori de implementare a Strategiei 2017-2020.

Monitorizarea și evaluarea va fi realizată în mod transparent, fapt ce va responsabiliza actorii implicați în realizarea acțiunilor Strategiei. Acțiunile de corecție în implementarea Strategiei vor fi aprobate prin decizia Consiliului local la propunerea Primăriei elaborată în colaborare cu Consiliul participativ.